Poštnina plačana v gotovini Leto LXII. štev. 140 V Ljubljani, v sobcto 22. junija 1929. Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

100 bolnikov zgorelo

V Kantonu je pogorela bolnišnica, pri čemer je postalo 500 bolnikov žrtev plamenov

— **Šanghaj**, 22. junija. V mestni bolnici v Kantonu se je dogodila strahovita eksplozija parnega kotla, ki je popolnoma uničila pritličje. Po eksploziji so se vneli v pritličju ležeči medikamenti in večja množina etra. Ko je plamen dosegel eter, je sledila prvi eksploziji druga še hujša, ki je v par hipih objela celo poslopje z ognjem. Naenkrat je pričelo goreti v vseh treh nadstropjih bolniškega poslopja, ker so bile stopnice lesene, se je požar bliskoma razširil in odrezal bolnikom beg iz bolnice. Tako je zgorelo v plamenih nad 100 oseb, težke opekline pa je dobilo nad 400 bolnikov. Na pomoč prihiteli Rdeči križ, policija, vojaštvo in ognjegasci so z velikim naporom skušali rešiti obupno za pomoč proseče bolnike, ki so se obešali po oknih, zaviti v plamene. Mnogo bolnikov je v obupu skočilo iz tretjega nadstropja na tla, kjer so našli smrt. Mnogi so zopet v strahu in nervoznosti skočili namesto na reševalne rjuhe, ki so jih razpeli gasilci in vojaki, poleg njuh na tla. Na ta način je bilo mnogo bolnikov, ki so se že oteli iz plamenov, ubitih v hipu, ko so mislili, da so rešeni. Med bolniki sta bila tudi dva odlična kitajska diplomata, ki sta bila baš pred nedavnim operirana in ki sta sedaj zgorela v plamenih.

Vzpostavitev zvez med Anglijo in Rusijo

Angleška vlada se resno bavi z vprašanjem zboljšanja odnošajev z Rusijo

— **London**, 22. junija. O včerajšnji seji ministrskega sveta ni bil izdan noben komunike. Politični poročevalec lista »Daily Herald« pa poroča, da se je na njej razpravljalo predvsem o ukrepih za pobijanje brezposelnosti, o izpraznitvi Porenja in o reparacijskem vprašanju. Minister Henderson je priporočal, naj se čim prej vzpostavijo diplomatske zveze z Rusijo. Do kakega sklepa o dovoljenju Trockemu za prihod v Anglijo ni došlo. V zvezi s tem je zanimivo, da poroča »Daily Herald«, da Trockemu bržkone ne bo dovoljeno bivanje v Angliji. Nadalje poroča isti list, da je angleški ministrski

Amnestija političnih zločincev na Bolgarskem

Radoslavov in Tončev predlagana v pomilostitev. — Amnestirani bodo politični zločinci, ki niso bili obsojeni nad 12½ leta ječe.

— **Sofija**, 22. junija. Posebni odsek sobranja je snoči končno sestavil predlog zakona o amnestiji. Med osebami, ki se imajo amnestirati, se nahajata tudi bivša ministra Radoslavov in Tončev, kakor tudi vsi politični zločinci, ki so bili obsojeni na največ 12½ leta ječe. Ostali politični zločinci, ki so bili obsojeni na večje kazni, se priporočajo pravosodnemu ministru za pomilostitev. Od amnestije so izključeni vsi politični zločinci, ki so bili obsojeni zaradi umora.

Razkrita komunistična centrala v Zagrebu

Dober plen zagrebške policije – Tajinstven kurir med Berlinom in Zagrebom

Zagreb, 22. junija. O komunistični aferi v Zagrebu se doznava, da je materijal, ki so ga našli pri zdravniku dr. Salomonu Löwyju in Stevanu Galogaži, zelo obširen in da močno obremenjuje oba dva. Policija je mnenja, da je prišla na sled centrali komunistične propagande v Zagrebu. Kakor vse kaže, je bil dr. Löwy komunistični kurir in eden glavnih organizatorjev komunistične propagande v Jugoslaviji. O njem se ni ničesar vedelo niti čulo do njegove aretacije. Rodom je iz Travnika v Bosni ter je študiral medicino na Dunaju in v Berlinu, kjer se je seznanil z boljševiškimi agenti in postal sam propagator komunizma. Bival je stalno v Berlinu, vendar pa je neprestano potoval pod raznimi imeni. V Jugoslavijo je hodil pod imenom Mažuranić.

Zagrebška policija je dr. Löwyja le slučajno aretirala. Nahajal se je v stanovanju Stevana Galogaže baš v trenutku, ko je prišla policija tja, da bi izvršila hišno preiskavo. Dr. Löwy je hotel pobegniti, pa so ga obenem z Galogažo odvedli na policijsko direkcijo. Dr. Löwy je imel pri sebi tudi zapečateno pismo, ki ga je prinesel Galogaži in ki ga je policija pravočasno prestregla. O Löwyju krožijo po Zagrebu fantastične vesti, da namreč nihče ne ve, kje je v Zagrebu stanoval, in da so mogli priti do njega samo oni, ki so poznali gotovo geslo. Nadalje se zdi, da je dr. Löwy predstavljal centralni aparat, s pomočjo katerega se je vodila celokupna komunistična akcija v naši državi. Na policiji dr. Löwy vse zanikuje, čeprav ga zaplenjeno gradivo močno obremenjuje. Tako tudi trdi, da ne pozna Galogaže. Policija je včeraj in predvčerajšnjim izvršila nove aretacije.

Železniški popust za hmeljarje

Beograd, 22. junija. Minister za javna dela Savković je odpotoval na daljše inspekcijsko potovanje v južno Srbijo, Sandžak, Črno goro in Bosno v svrho pregleda stanja cest, železniških prog, poštno-brzojavnih ustanov, melijoracijskih del in grajenja artezijskih vodnjakov. — Minister pravde dr. Srskić je imel dopoldne daljšo konferenco s predsednikom vlade generalom Živkovičem in ministrom Uzunovičem, popoldne pa je odpotoval v Sarajevo, da preživi pravoslavne binkoštne praznike s svojo rodbino.

Največje gledališče v Stockholmu pogorelo

Stockholm, 22. junija. Gledališče ob zološkem vrtu, ki je bilo največje v Stockholmu, je popolnoma pogorelo. Človeških žrtev ni bilo.

Spori v komunistični stranki

Moskva, 22. junija. Nemška sekcija komunistične internacijonale je predlagala izključitev Klare Zetkin iz internacijonale zaradi njene ostre kritike Stalinove politike.

Nazadovanje prebivalstva Francije

Pariz, 22. junija. Prebivalstvo Francije je v prvi tretjini leta nazadovalo za 70.000, dočim je lani istem času naraslo za okroglo 8.000 oseb.

Minister za javna dela v južni Srbiji

Beograd, 22. junija. Minister za promet dr. Korošec je odobril 50% popusta pri železniški vožnji od normalne cene za nabiratelje hmelja in sicer za čas od 1. avgusta do 30. septembra t. l. Ta popust je dovoljen samo za vožnjo v vagonih III. razreda v potniških in mešanih vlakih in sicer na progah Braslovče-Zidani most, Celje, Maribor-Dravograd. Popust se dobi na podlagi legitimacij, ki jih izdajajo občinske oblasti in ki se morajo žigosati na postajah pred odhodom in pri prihodu.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.875, Berlin 13.58, Budimpešta 9.93.04, Curih 1095.9, Dunaj 8.0066, London 276.11, Newöork 56.821, Pariz 222.66, Praga 168.65, Trst 297.90.

INOZEMSKE BORZE.

Curih: Beograd 9.1275, London 25.19875, Newyork 519.62, Pariz 20.32, Milan 27.1875, Berlin 123.9125, Dunaj 73.04, Praga 15.38, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.55, Sofija 3.75.

Kdor oglašuje, ta napreduje!

Proslava desetletnice univerze v Ljubljani

Danes je naša univerza na slovesen način proslavila desetletnico svojega obstoja – Izročitev rektorske verižice, daru slovenskih občin – Promocija novih doktorjev – Slovesna promocija dr. Danila Majarona za častnega doktorja univerze kralja Aleksandra I

Ljubljana, 22. junija.

Danes ob 11. dopoldne se je vršila v slavnostno okrašeni vseučiliški zbornici svečana proslava 10 letnice obstoja univerze. Uvod v proslavo je bila sinočnja podoknica akademskega pevskega zbora pod vodstvom pevovodje F. Marolta rektorju dr. Milanu Vidmarju pred njegovim stanovanjem na Karlovški cesti. Po podoknici je odšla deputacija akademikov k rektorju in mu čestitala k 10 letnici obstoja univerze.

Današnje slavnosti se je udeležil polnoštevilno profesorski zbor ljubljanske univerze z rektorjem dr. Milanom Vidmarjem na čelu, ministra Maksimović in dr. Korošec ter okoli 100 povabljencev.

Med drugimi so prisostvovali svečani proslavi 10-letnice naše univerze divizijski general Sava Tripković kot zastopnik Nj. Vel. kralja Aleksandra, prosvetni minister Boža Maksimović, prometni minister dr. Anton Korošec, veliki župan ljubljanske oblasti dr. Vodopivec, veliki župan mariborske oblasti dr. Schaubach, ljubljanski škof dr. Anton Bonaventura Jeglič, župan mesta Ljubljane dr. Puc, podžupan mesta Maribora dr. Lipold, celjski župan dr. Goričar, bivši ministri dr. Albert Kramer, dr. Andrej Gosar, A. Kristan, J. Gostinčar, ing. Dušan Sernec, Ivan Vesenjak, dr. Vekoslav Kukovec (bivši minister dr. Gregor Žerjav se je opravičil), vsi konzularni zastopniki, na čelu z avstr. generalnim konz. dr. Pleinertom, brigadni general Vuković, predsednik Srpske akademije znanosti in umetnosti dr. Vulić, rektor zagrebške univerze dr. Belobrk, predsednik viš. dež. sodišča dr. Rogina, predsednik akademskega kolegija načelnik Adolf Ribnikar, predsednik notarske zbornice notar Aleksander Hudovernik, predsednik Zbornice za TOI Ivan Jelačin ml., predsednik Zveze industrijcev Dragotin Hribar, preds. odv. zbornce dr. Majaron, preds. udruženja inženjerjev in arhitektov ing. Mačkovšek, predsednik Prosvetne zveze dr. Jakob Mohorič, predsednik Avto-kluba Avgust Praprotnik, predsednik upravnega sodišča v Celju dr. Vrtačnik, generalni tajnik Zbornice TOI dr. Fran Windischer, predsednik zdravniške zbornice dr. Mavricij Rus, predsednik Muzejskega društva dr. Andrejka, zastopnica Zveze narodnega ženstva ga. Kroftova, podpredsednik odvetniške zbornice dr. Janko Žirovnik, upravnik Narodnega gledališča Oton Župančič, tajnik inženjerske zbornice ing. Šuklje, predsednik Zveze kulturnih društev direktor Jug, župani mest Brežice, Celje-Breg, Jesenice, Kranj, Novo mesto, Radovljica, Slovenska Bistrica in Tržič ter zastopniki drugih naših kulturnih in gospodarskih korporacij.

Ministrski predsednik general Pera Živković je poslal rektoratu brzojavko, v kateri iskreno čestita naši univerzi k 10letnici njenega obstoja z željo da bi se tudi v bodoče tako lepo razvijala ter delovala za napredke znanosti in procvit našega naroda.

Slavnost je otvoril rektor dr. Vidmar

ki je pozdravil kraljevega zastopnika div. generala Savo Tripkovića, ministra prosvete. B. Maksimovića in ministra prometa dr. Korošca kot zastopnika vlade ter ostale odlične goste, nakar je prečital naslednjo proklamacijo:

VISOKI ZBOR!

Današnjo našo univerzitetno proslavo naj uvedem s svečano razglasitvijo velikodušnega akta Nj. Vel. kralja Aleksandra I., ki je 18. aprila t. l. meni kot rektorju te univerze v osebni avdijenci blagovolil na mojo prošnjo dovoliti, da si ljubljanska univerza vzame v svoj naslov njegovo visoko ime. Zavedal sem se takrat, ko sem to prošnjo izrekel Nj. Veličanstvu, da z njo izražam smelo željo po najvišjem priznanju našega desetletnega dela in pa željo, da bi slovenska univerza dobila najvišjo potrditev, da je potrebna in koristna narodna ter državna institucija.

Nj. Veličanstvo naš kralj je predloženi mu prošnji z vso ljubeznivostjo blagohotnostjo takoj ugodil. V »Službenih Novinah« z dne 20. maja t. l., štev. 116-XLIX je pa izdal kraljev Ukaz, ki se glasi:

»Mi Aleksander I., po milosti božji in narodni volji kralj Srbov, Hrvatov in Slovencev, smo odločili in odločamo na predlog Našega ministra za prosveto:

Univerza v Ljubljani nosi naziv: »Univerza kralja Aleksandra Prvega«.

Naš minister za prosveto naj izvrši ta ukaz. — V Beogradu, dne 18. aprila 1929.

Aleksander, s. r.

Min. za prosveto: Bož. Ž. Maksimović, s. r.

S ponosom, radostjo in s čutom globoke hvaležnosti na našega kralja izjavljam kot rektor univerze v navzočnosti najodličnejega zastopstva države in naroda, da pričenjamo polni nad in veselja do dela drugo desetletje naše slov. univerze z visokim imenom Nj. Vel. kralja Aleksandra I.

Izročitev rektorske verižice

Po proklamaciji je zapel Akademski pevski zbor drž. himno, nakar je bila odposlana kralju Aleksandru udanostna brzojavka. Župan dr. Puc je imel nato daljši govor, v katerem se je spominjal narodnega preporoda pod Francozi, narodne osvoboditve z žrtvami srbskega naroda ter končno izpolnitve davne želje Slovencev po univerzi. Nato je pripel rektorju rektorsko verižico, dar slovenskih občin ter čestital rektorju k 10 letnici. Rektor dr. Vidmar je imel nato naslednji

slavnostni govor

Drugega majnika leta 1929 je deželna vlada za Slovenijo odobrila naredbo o otvoritvi tehniško-visokošolskih tečajev v Ljubljani. Tridesetega junija istega leta je ministrski svet sprejel načrt zakona o univerzi v Ljubljani. Na 55. seji prvega narodnega predstavništva države 16. julija je vseh 152 navzočih poslancev glasovalo za ta zakon. Nj. Veličanstvo regent Aleksander je pa zakon o ustanovitvi ljubljanske univerze sankcijoniral 23. julija leta 1919.

Deseto leto poteka od teh pomembnih dni. Deset let deluje univerza v Ljubljani s svojimi petimi fakultetami. Deset težkih, pa vendar lepih let. Tem desetim letom je posvečeno današnje slavnostno zborovanje.

Če nam misli uhajajo v preteklost, če s ponosom gledamo na desetletje, ki je za nami, če se polni radosti ustavimo ob spominu na osvobojenje, ki nam je prineslo našo univerzo, zagledamo nehote za našim desetletjem niz desetletij, da stoletij, ko je naš rod že gojil misel, ki se nam je uresničila leta 1919. Viharno leto 1848 z zahtevo slovenske univerze v Ljubljani nam stopi živo pred oči. Kraljestvo Ilirija in njegovo vseučilišče v Ljubljani nas spominjata, kaj dolgujemo Slovenci velikemu francoskemu genilju. V početke sedemnajstega stoletja nazaj segajo korenine visokega šolstva naše slovenske zemlje.

Univerza, ki danes praznuje desetletnico svojega obstoja, je le navidezno ena najmlajših univerz sveta. Njen razvoj obsega v resnici več kakor tristoletja. Toda njeno pravo, zavedno življenje je nerazdružljivo zvezano z življenjem Srbov, Hrvatov in Slovencev v skupni državi in definitivno sankcijo je ta naša univerza prejela še le prav v teh dneh iz rok Jugoslovana, Njegovega Veličanstva kralja Aleksandar Prvega, čigar visoko ime bo odsihmal s ponosom nosila.

Ni ga naroda na svetu, ki bi mogel živeti brez univerze. Saj tudi ni človeka, ki bi resnično živel brez duha. Čisto naravno je tedaj, da so Slovenci, ko so v preteklem stoletju prišli do zavesti, da so narod, z vsemi svojimi močmi pričeli boj za lastno univerzo; naravno, da jim je univerza bila simbol svobode, naravno, da so se v borbi za univerzo vedno zopet združili, in naravno, da so v debatah o univerzi takoj pozabili na svoje spore.

Starejša naša generacija je imela mnogo odličnih borcev za slovensko vseučilišče. Omejiti se moramo le na nekaj imen. Skozi desetletja vidimo na delu za univerzo našega doktorja Danila Majarona. Desetletja je propagiral idejo slovenskega vseučilišča minister Ivan Hribar.

Ko je koncem oktobra leta 1918 zasijalo Slovencem zlato solnce svobode, je docent praške univerze dr. Mihajlo Rostohar takoj 23. novembra leta 1918 zahteval ustanovitev vseučiliške komisije. 26. novembra leta 1918 je vseučiliška komisija izvolila dr. Danila Majarona za svojega predsednika. Takratni poverjenik za uk in bogočastje, nepozabni naš dr. Karol Verstovšek je pa z vso vnemo in z vso ogromno svojo energijo delo vseučiliške komisije podpiral.

Vse, kar je bilo resnično slovenskega, je delalo, pomagalo, podpiralo. Brez zavesti, da si je ta naša univerza osvojila od vsega početka vsa slovenska srca, bi bilo njeno življenje prvih deset let naše univerze že pretežavno. Sredstva so bila pičla, nepotrebnih ovir je bilo nebroj.

Pa vendar imamo danes za seboj obsežno, uspešno delo teh desetih let. Naše fakultete so se krepko organizirale. Instituti so lepo opremljeni. Absolventi naše univerze so zaposleni povsod v državi in prav nič jim niso opasni absolventi inozemskih univerz.

Absolventi inozemskih univerz sploh nikdar narodu in državi ne morejo biti to, kar so mu absolventi domačih jugoslovanskih univerz. Vsaj ne tedaj, kadar ima narodna univerza pravi delovni program. Tega delovnega programa se naša univerza popolnoma zaveda in uprav današnje zborovanje je srečna prilika, da ta program v imenu univerze jasno in odločno očrtam.

Univerza daje slušateljem potrebno strokovno izobrazbo, njeni profesorji se pa seveda bavijo še s čistim znanstvenim delom. Kajpak, da to ni vse, kajti to se dobi tudi na inozemskih univerzah. Glavno pa, česar za nas drugod ni, je to, naše univerze usmerjajo mlade glave v narodnem in državnem duhu.

Težave, ki jih je doživela mlada kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev v prvih svojih desetih letih, imajo korenine v dejstvu, da je bilo veliko inteligentnih jugoslovanskih glav ustrojenih na tujih univerzah. Pred desetimi leti smo pač imeli srca jugoslovanska, toda glave tuje. In ko je prišlo do treznega dela, je neskladje postalo očitno.

Naše tako težko pričakovano državno edinstvo bo uživala resnično šele druga generacija. Ta generacija ima vso možnost, da že zraste edina, složna. Naša vojska, ki vsi gledamo s ponosom nanjo, vzgaja široke mase v pravem jugoslovanskem duhu. Našo inteligenco pa morajo prav tako, v istem duhu vzgajati naša tri vseučilišča.

Danes, ko ljubljanska univerza stopa v svoje drugo desetletje, s tem, da to desetletje pričenja kot univerza kralja Aleksandra Prvega, slovesno dokumentira, da hoče delati za državo.

Njeno delo prvega desetletja je bilo že državi v korist. To kaže že dejstvo, da je naš profesorski zbor državi dal dva ministra, enega poslanika za važno diplomatsko postojanko, enega pokrajinskega namestnika, dva škofa, dva člana državnega zakonodajnega sveta in enega generalnega direktorja ministrstva.

Dali smo državi in narodu čez 100 srednješolskih profesorjev s popolnimi izpiti, 295 juristov z vsemi tremi državnimi izpiti, 60 izprašanih geodetov, 166 inženjerjev raznih tehničnih strok, 156 izprašanih teologov in 185 medicincev s končanim prvim rigorozom.

Iz naše univerze je v prvih desetih letih izšlo: 52 doktorjev filozofije, 88 doktorjev prava, 7 doktorjev tehniških ved, 8 doktorjev teologije.

Mnogo publikacij, domačih in inozemskih časopisov vseh strok priča o znanstvenem delu naših profesorjev in knjige, ki so jih v preteklem desetletju spisali naši znanstveniki, so ponesle ime slovenske univerze v široki svet. V javnem delu Slovenije in vse države se vidijo sledovi sodelovanja naših strokovnjakov.

Toda najlepši uspeh zavednega narodnega dela te univerze je duh naše akademske mladine: Slovenci, Hrvati in Srbi, ki študirajo v Ljubljani so složni, zavedni, pravi Jugoslovani. Že pred leti so se vsa akademska društva združila v Svetu slušateljev, v impozantno, tovariško korporacijo, ki jasno priča, da je naše vseučilišče v polni meri storilo svojo dolžnost.

V tem svečanem trenutku, ko polagamo javnosti račune o desetih težkih letih, smo zdrav organizem, pravilna enota profesorjev in slušateljev, odločen korpus narodnega in državnega edinstva, ponosna slovenska univerza mlade in čile države Srbov, Hrvatov in Slovencev. To trditev bo najlepše mogel podprepiti zastopnik Sveta slušateljev naše univerze, ki mu dajem besedo.

govor zastopnika akademikov

Za rektorjem je govoril kot zastopnik akademikov g. Zdolšak, ki je izvajal:

Visoki zbor!

Ni še preteklo leto dni, kar smo Slovenci z velikim veseljem obhajali zgodovinsko pomemben jubilej, desetletnico osvobojenja izpod tujega jarma, ki smo bili vanj vklenjeni sto in stoletja, ter ujedinjenja z brati Hrvati in Srbi v novo mogočno državno tvorbo, Kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev, pa že obhajamo istotako radostnega in ponosnega srca drug znamenit jubilej, ki je s prvim v najtesnejši idejni zvezi, desetletnico obstoja naše univerze kot najsvetlejšega simbola naše duhovne svobode.

Raz kulturno stališče je raison d' être in najvišji smisel vsakega naroda, da se v najpopolnejši meri *kulturno izživlja* in v skladu s svojo individualno narodno psiho ustvarja iz sebe *kulturne vrednote*, ki tvorijo *organične delce v velikem mozaiku kulturnih storitev celokupnega človeštva*. Jasno pa je, da je vršenje tega velikega poslanstva v koncertu narodov nemogoče, dokler narod ni dosegel svoje politične svobode, to je, se uveljavil kot narodna celota v vsem državnem življenju.

Vsak velik in popolen kulturen razmah pa je nemogoč, ako osnovne celice — od ljudskih šol do raznovrstnih tipov srednjih šol — te važne gojiteljice narodne kulture ne najdejo kulminacije v najvišjem kulturnem vrhu, v univerzah, ki naj bodo žarišča znanosti in narodne kulture.

Kaj je torej umevnejše, kot to, da smo Slovenci, čim smo se zavedli svojega lastnega narodnega jaza in pričeli energičen boj za svojo politično svobodo, izstočasno zapisali na svoj bojni prapor veliko kulturno geslo: Lastno vseučilišče v kulturnem središču Slovenije, v beli Ljubljani! In ta zahteva ni bila samo plod mišljenja nekaterih prosvitljenih posameznikov, temveč izraz enotnega hotenja, enotne volje celokupnega naroda, ki si je dajala krasnega duška v neštetih sijajnih narodnih manifestacijah.

In skozi deset generacij je vodil ves narod z odličnimi in nesebičnimi duševnimi voditelji na čelu živahno in odločno borbo za svoje bitne politične in kulturne pravice, dokler njegovo delo in trpljenje ni bilo kronano z bogatim uspehom: Poleg politične svobode je bil uresničen tudi naš stoletni sen, v Ljubljani je vzklila slovenska alma matris! Nepopisno je bilo pač veselje, ki je zavladalo ob tem srečnem dogodku v vsem narodu. Veselili so se zaslužni, idealni borci, ki so njeni ustvaritvi posvetili desetletja in desetletja neumornega, požrtvovalnega dela, radovala se je študirajoča mladina, zavedajoč se presrečnega dejstva, da bo mogla v bodoče na svojih rodnih tleh in v narodnem jeziku uživati in nabirati najlepše zaklade razuma in srca, pridružil pa se je v srčni radosti tudi ves narod do zadnje kmetske in delavske hišice, teh granitnih temeljev našega narodnega življenja.

V Ljubljani je ustanovljena alma mater! Ta klic je vabil v domovino širom sveta razropljene naše odlične znanstvenike, da so se vrnili in se zavihanih rokavov, prežeti velike vneme in nesebične ljubezni, lotili ogromnega dela, da ustvarijo trdne temelje mladi univerzi. *In če gledamo danes nazaj na minulo desetletje, moremo mirnega srca, mirne zavesti trditi, da je rodilo neumorno, složno in od velike ljubezni prežeto vzajemno delovanje i akademskih učiteljev i akademske mladine najlepše sadove in da naša alma mater ni bila hipno porojeno dete, temveč je organično vzrastla iz najvitalnejših narodovih kulturnih potreb in stremljenj — v najlepšo in najponosnejšo slovensko lipo!*

Zato nas ob tem prelepem jubileju navdajajo še posebna čustva iskrene hvaležnosti do Njegovega Veličanstva Kralja Aleksandra Prvega, da je dovolil, da nosi univerza njegovo visoko ime, in dal s tem činom njenemu obstoju, njenemu kulturnemu in narodnemu delu najvišjo afirmacijo.

Naglašam tudi *narodnemu delovanju*, kajti bistvo naše univerze ni izčrpano samo v njeni kulturni misiji, temveč je še prav posebno pomembna in prepotrebna nacijonalna postojanka na zemlji, kjer se ostro stikate dve jaki kulturi, v katero se je bilo z besno silo zarilo dvoje stremljenj, da izbriše iz nje slovensko ime. *V tem okolju je torej ona važna gojiteljica in pospeševateljica naše nacijonalne prave jugoslovenske misli.* Pod svoje okrilje zbira sinove Slovence, Hrvate in Srbe, jih opaja z zakladi umstvene in srčne kulture, jih navaja k strpnosti in vzajemni ljubezni, ko je treba prebroditi še razna nesporazumljenja, ki so jih zakrivila stoletja in stoletja ločenega življenja, ter jih vzgaja za zavedne narodne sinove iskrene Jugoslovene.

Naj h koncu naglasim, da se bo naša akademska omladina vedno zavedala svoje najsvetejše in najčastnejše naloge. Z resnim študijem in znanstvenim delom se hočemo izkazati vredne akademske alme matris ter zveste, hvaležne sinove svojega naroda. Iz njega smo izšli, pa se vračamo vanj, da z nesebičnim, kulturnim in nacijonalnim delom pospešujemo njegovo kulturno in gospodarsko blaginjo. Biti hočemo zares akademiki. Harmonična sinteza kulture srca in razuma, tvorci in pospeševatelji narodne kulture in narodne zavesti, prežeti socijalnega čustvovanja in humanosti do svojih lastnih bratov, — do vsega človeštva.

V tem smislu naj nam živi, raste in se razcvita naša alma mater Alexandrina.

Promocije visokošolcev

Sledila je promocija desetih absolventov za doktorje, h kateri jim je čestital rektor z naslednjimi prisrčnimi besedami:

Gospoda!

Današnji dan je za Vas izreden praznik. Dobili ste najvišjo akademsko čast, ki jo univerza podeliti more. Ta največji akademski spominski dan je pa obenem praznik za vso univerzo, ki slavi svoj prvi decenij.

Ko stopate v življenje, se zavedajte, da Vas mlada univerza pošilja mlade v svet. Vaša častna dolžnost je, da ostanete ž njo v trajni duševni zvezi, da delujete vsak na svojem polju in po svojih močeh za njen procvit. Zlasti se zavedajte, da bo Vaša vrednost merilo za vrednost univerze, ki nosite njen doktorski naslov. Narodna in državna institucija je Vaša alma mater. Narod in država imata od Vas pravico terjati Vaše sile, Vaše znanje. S tem, da boste posvetili svojo življenjsko energijo visokim ciljem domovine, se boste tudi najresničneje oddolžili univerzi, ki Vam je dala legitimacijo za odgovorna mesta v vrstah našega naroda.

Naj Vas premlja Bog na potih Vašega življenja! Ohranite si ideale svojih mladih dni! To je moja srčna želja, ki Vam jo ob tej svečani ločitvi izrekam.

Promocija dr. Majarona za častnega doktorja

Akademski pevski zbor je zapel »Gaudeamus igitur«, nakar se je vršila še promocija dr. Majarona za častnega doktorja ljubljanske univerze. Promotor inž. Zupančič je imel častnemu doktorju v čast kratek nagovor:

Visoko spoštovani gospod doktor!

Kar je svet tehniške fakultete sklenil in univerzitetni svet odobril, naj se danes v tem svečanem zboru vpričo odposlanca najvišjega zaščitnika naše univerze, Njegovega Veličanstva Kralja slovesno izvrši.

Prej pa še boste, visoko spoštovani gospod doktor, obljubili, da boste tej univerzi, ki ste se zanjo toliko trudili in ki Vam bo v priznanje Vašega dela podelila najvišji akademski naslov, ohranili iskreno prijateljstvo, jo v njenih težnjah podpirali in njeno kulturno in nacionalno delo po svojih močeh pospeševali.

To boste iskreno obljubili.

Dr. Majaron: Obljubim.

Sklep najvišjih predstavništev fakultete in univerze se more torej brez zadržka izvršiti.

Jaz, zakonito postavljeni promotor, Vas gospoda doktorja prava *Danila Majarona* iz Borovnice po sklepu tehniške fakultete, odobrenem od univerzitetnega sveta, *imenujem in proglašam za častnega doktorja tehniških ved.*

V dokaz in potrditev tega akademskega odlikovanja Vam izročam diplomo, ki nosi podpise zakonitih predstavnikov univerze in tehniške fakultete in veliki pečat Univerze Kralja Aleksandra Prvega.

Proslava je bila končana točno opoldne.

Prosveta

»Mladi Pen-klub« v Ljubljani. Po vzoru londonskega »Mladega Pen-kluba« se je tudi v Ljubljani ustanovil »Mladi Pen-klub«, ki hoče zbirati mlade pisatelje z namenom, da goje družabne stike, duševno sodelovanje ter da pospešujejo mednarodni sporazum med pisatelji. Koncem maja se je vršil ustanovni občni zbor, ki je sprejel pravila in izvolil sledeči odbor, ki bo posloval do prvega rednega občnega zbora v jeseni: predsednik dr. Rajko Ložar, podpredsednik Vinko Košak, tajnik Janko Traven, blagajnik Edi Kocbek, odbornik Mile Klopčič. Usposobljenost za članstvo daje samostojno javno literarno delo. Odbor je končno sodnik o usposobljenosti za članstvo kateregakoli novega kandidata. Literarni oblikovalci mlajše generacije, ki žele biti člani »Mladega Pen-kluba«, naj pošljejo prijave na naslov: Vinko Košak, cand. phil., Ljubljana, univerza.

II. javna produkcija gojencev drž. konservatorija v Ljubljani ob sklepu šolskega leta 1928/29 se vrši danes v soboto, dne 22. junija ob 20. uri zvečer v dvorani Filharmonične družbe. Nastopijo učenci klavirskega oddelka (Leskovic Bogomir, Menardi Pia, Kanc Pavla, dalje violinskega oddelka Dermelj Albert in Prevoršek Uroš, solopevskega oddelka: Švigelj Cveto, Korenčan Štefanija, Skvarča Antonija, Sok Dragica, Golob Franja in Sivec Josipina. Iz ansamblskega oddelka se izvaja Goltermanov Religioso za 4 violončele (Leskovic, Nahtigal, Šantel, Lesjak). Sedeži pri produkciji stanejo 5 Din, stojišča 2 Din, podrobni spored stane 1 Din. Predprodaja se vrši v Matični knjigarni. — III. produkcija se vrši v ponedeljek, dne 24. t. m. ob 20. uri v Filharmonični dvorani.

Poslednja vprizoritev Kogojeve opere »Črne maske« v letošnji sezoni bo v ponedeljek 24. t. m. v običajni zasedbi pod taktirko g. ravnatelja Mirka Poliča. Predstava se vrši za abonma C in D in uprava je dostavila spremenjene sedeže abonentom reda C po pošti. V slučaju da bi kdo izmed p. n. abonentov reda C ne prejel tozadevnega pisma, prosimo, da se informira pri dnevni ali večerni blagajni v operi v ponedeljek, kje mu je sedež določen. Spremembe so le malenkostne, neobhodno potrebne in uprava prosi, da abonenti to oproste.

Podpirajmo gasilce!

Na praznik sv. Petra in Pavla se bo vršila pred Mestnim domom blagoslovitev nove avtomotorne brizgalne Prvega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva v Ljubljani in motorne brizgalne Prostovoljnega gasilnega društva Ljubljana - Barje. Pri blagoslovitvi kumujeta ljubljanska županja ga. Olga dr. Pucova ter podjetnik in posestnik v Ljubljani g. Joško Hubad. Z blagoslovitvijo je združen tudi izlet Ljubljanske gasilske župe. Gasilske svečanosti pod pokrovitelstvom častnega odbora se udeleži nad 1000 gasilcev iz Slovenije in Hrvatske.

Prvo prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani je razposlalo te dni na vse ljubljanske hišne posestnike, pridobitne sloje in razne korporacije okrožnico, v kateri prosi, naj prispevajo za nabavo modernega gasilnega orodja. Mnogi so se prošnji že odzvali in s tem pokazali, da se zavedajo, kolikega pomena je gasilstvo za vsakega poedinca in za skupnost. V letošnjem letu je ljubljansko gasilstvo še posebno potrebno podpore, ker je bil proračun ljubljanske občine znatno reduciran in ker je morala občina črtati podporo, ki jo je bila namenila društvu za tekoče leto. Da odplača motorno brizgalno, bo moralo društvo najeti posojilo. Zato apeliramo na našo javnost, naj se v čim izdatnejši meri odzove prošnji naših gasilcev in jim omogoči požrtvovalno delovanje za interese skupnosti.

Društvo praznuje prihodnje leto 60-letnico obstoja. Ob tej priliki se bo vršil v Ljubljani tudi izlet slovanskih gasilcev. Želeti bi bilo torej, da se pokaže ljubljansko društvo slovanskim gostom z modernim orodjem in s temeljito izvežbanostjo. Žal, ima društvo doslej samo eno motorno brizgalno z agregatom in se glede ostalega orodja ne more primerjati niti mariborskim gasilnim društvom. Naši gasilci bi si radi čim prej nabavili vsaj najpotrebnejše gasilno orodje. To bo pa mogoče samo s pomočjo ljubljanskega prebivalstva, ki je samo najbolj interesirano na obstoju društva.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Moda

Bela barva

Bela barva prevladuje vsako leto nekaj mesecev zunaj v prosti naravi, posebno v kopališčih in letoviščih. Načelo mode in tudi dam, ki drže na svojo zunanjost, je, da bela barva v mesto ne spada. Za belo obleko, ki se nosi čez dan, se rabi navadno svileno platno, šantung, krepdešin ali mehka volna. Sportne oblek so najlepše iz bele, surove svile, šantunga ali volne, kombinirane z lažjim materijalom. Bel krepdešin, ki je zelo lep, pa tudi zelo nepraktičen, se rabi za kopališke komplete, kjer je med vsemi najlepši. K vsem belim oblekam se nosijo beli čevlji z nekoliko temnejšimi nogavicami ali pa barvasti čevlji v barvi raznih okraskov, torej rdeči, modri, zeleni itd.

Bela obleka je podnevi preveč praznična, da bi je ne poživili z nijanso kake druge barve. Tu velja načelo, da za belo barvo ni nobena nijansa preveč kričeča. Letos se kombinira bela barva z ostro žolto, zeleno in modro, večinoma v obliki trikolore. Kakor lani, tako je tudi letos v modi rdeče-modro-bela trikolora.

Če hočete prati obleko doma, jo okrasite z gubami, pestro kravato, šalom ali pasom, nikakor pa ne z barvastimi okraski. Letošnja modna novost so krepdešinasti kostumi in ensambli, okrašeni z imprime. Zelo eleganten vtis napravi tudi kombinacija bele in črne barve. Na popoldanskih oblekah in ansamblih zahteva moda vedno nekoliko bolj športni kroj. Krilo torej ne sme biti zadaj podaljšano, ne okrašeno s čipkami. Drugače je pri večernih oblekah, ki so bogato okrašene.

Za vroče poletje

Na letošnji poletni modi je kroj oblek zelo kompliciran in duhovito sestavljen, in da se obleka bistveno razlikuje od lanskih poletnih. Glavno izpremembo so pa prinesla samo krila, kajti ves čas, odkar je v modi vitka linija, so ostali životki gladki, krilo se pa izpreminja. Zdaj vidimo ozka in kratka krila, zdaj zopet daljša, široka, nabrana, zvončasta, plisirana itd. Praktičnost obleke je zdaj več ali manj odvisna od dolžine krila. Kostumi imajo lahko zelo ozko in kratko krilo, ki je v obliki gub nekoliko razširjeno samo na eni strani. Če je pa poletni kostum iz satena ali tafta, mora biti krilo nekoliko daljše. Krilo ima največkrat širok volan, s katerim je ob straneh ali zadaj podaljšano.

Poletni kostum nazivamo tudi popoldansko obleko iz svilenega voala ali muselina, čez katero se nosi kratka jopica iz tafta. Obleka je brez rokavov, jopica ima pa dolge rokave in ta kombinacija je posebno praktična, ker lahko v restavraciji, izven mesta ali kjerkoli, kamor ne moremo v večerni toaleti, jopico odložimo in plešemo v obleki brez rokavov. V tem primeru ima obleka zelo elegantno krilo z resami.

Za vroče poletje imamo še celo vrsto praktičnih oblek, večinoma iz svilenega platna, iz krepdešina ali imprime foularda. Krilo pri teh oblekah ni podaljšano, pač pa krilo opoldanske obleke spodaj ne sme biti ravno.

Volani so zadaj močno podaljšani in tvorijo nekako vlečko, ki sega do tal. Za tako obleko je pa treba mnogo blaga in zato je precej draga. Imprime popoldanska obleka ne prenese nobenega okraska in zato se polaga večja važnost na kroj.

V Parizu prirejajo veliki modni saloni že zdaj revije za jesensko in zimsko sezono. Glavno vlogo v večerni in popoldanski modi bo igralo tudi jeseni in pozimi krilo, segajoče spredaj do kolen, zadaj pa do peta. Velike večerne toalete imajo vlečke. Zdaj, ko se je poletje komaj pričelo, je seveda še prezgodaj misliti na zimo. Samo veliki modni saloni morajo že v juniju misliti na žamet in kožuhovino.

Naše dame mislijo zdaj na počitnice in na kopalne obleke. Ker so skoro brez izjeme vitke, so tudi kopalne obleke večinoma v pestrih barvah, ali pa bele. Za morska kopališča je pripravila moda letos pestre pižame, namesto težkih kopalnih plaščev pa kratke plaščke, segajoče komaj do kolen. Kopalne obleke so skoro brez izjeme prepasane s pestrim pasom in so izključno iz enega dela, tako da sta krilce in hlačice spojena. Letošnje poletje hočejo imeti dame vse živo in veselo od kopalnih oblek do večerne toalete.

Beležnica

Koledar.

Danes: Sobota, 22. junija 1929: katoličani: Ahacij; pravoslavni: 9. junija, Nikola.

Jutri: Nedelja, 23 junija: katoličani: Ivan pušč.; pravoslavni: 10. junija, drugi dan Duhova.

Današnje prireditve.

Opera: Marta B.

Kino Matica: zaprto.

Kino Ideal: Panika (Harry Piel).

II. javna produkcija gojencev Glasbene Matice v Filharmoniji ob 20.

Prireditve v nedeljo.

Opera: zaprto.

Kino Matica: Lov za zlatom (Tim Mix)

Kino Ideal: Alahov vrt (Svetislav Petrović).

Sport: Nogometni turnir za JNS. Ob 17. nogometna tekma Ilirija—Slovan, ob 17.45 Hermes—Primorje, ob 18.30 finale med zmagovalcema prvih dveh tekem.

Dežurne lekarne.

Danes in jutri: Trnkoczy, Mestni trg; Ramor, Miklošičeva cesta.

— **Popisovalni urad mestnega magistrata** bo radi snaženja vseh uradnih prostorov v torek, sredo in četrtek, to je dne 25., 26. in 27. junija 1929 **za stranke zaprt.**

Dober odgovor.

Krmar pripoveduje v družbi, da je na izletniškem parniku padlo neki dami rdečilo za ustnice v vodo in tako je nastalo Rdeče morje. Tedaj se je oglasil nekdo:

— Čujte, ali si niste umivali nog v Odesi?

— Zakaj bi si jih umival baš v Odesi?

— Ker leži ob Črnem morju

Pri vsaki zabavi, celo pri trenutnem srečavanju se neestetično občuti, ako prihaja iz ust slab duh. Včasih povzroča tudi kaka želodčna indispozicija slab duh iz ust, večinoma pa je vzrok le nezdrava, zanemarjena ustna votlina. Zato pridno grgraj z Odolom! Odol je čudovito očvrstilo za usta. Odol prodre v vse gube in gubice sluznice ter še dolgo potem nasprotuje povzročiteljem gnilobe in razkrajanja. Ta izvanredni učinek je naredil iz Odola to, kar je postal za ves svet: dokazano najboljše sredstvo za nego zob in ust.

Paul Reboux:

Konec romana

Nekega dne je v mraku nenadoma srečala Marcela. Prerivala sta se v gneči, množica ju je potisnila na ozek hodnik in nenadoma sta si stala iz oči v oči.

— Helena! — je zajecljal.

Malo je manjkalo, da ni od presenečenja omedlela. Vendar si je pa pravočasno opomogla, da je odgovorila:

— Dober dan.

Ker ni vedela, ali naj reče »dober dan, gospod« ali »dober dan, Marcel,« je ponovila z drhtečim glasom:

— Dober dan.

Marcel, ki je bil tudi zelo presenečen, je vprašal:

— Se vam godi dobro? Ste zadovoljni?

— Da, da, — je odgovorila. In da bi sploh kaj rekla, je pripomnila:

— Ali vam oče kaj piše?

— Oče?... Da, saj res, niste mogli zvedeti... Umrl je...

— Oh! Oprostite...

Očitala si je, da v mraku ni opazila, da je črno oblečen. Marcel je nadaljeval:

— Umrl je v Buenos-Airesu. Njegova smrt je bila zame zelo hud udarec.

— Bil je zelo dober človek.

— Da, pljučnica ga je pobrala v treh dneh.

Neprestano ju je potiskala naprej množica delavcev, ki so se vračali iz tovarn. A Helena se je bala, da bi je kdo ne videl. Zlobni pogledi vidijo človeka tudi v temi. Marcel je nadaljeval:

— Kako težko sem vas pogrešal! Tako rad bi bil včasi pokramljal z vami. Poprej sem dobro poznal osamljenost. Toda pozneje mi je bila neznosna.

— Toda najini pogovori niso bili vedno veseli, — je pripomnila.

Melanholično se je nasmehnil in odgovoril:

— Glejte, z ljubeznijo je kakor z leti, ki jih preživi človek na vojni. Če seštejete srečne in težke trenutke, pomenijo prijeten spomin. A kako prijeten mi je spomin na vas! Najino razmerje bo vedno važno poglavje mojega življenja.

Med pogovorom o mrtvi ljubezni se je stemnilo. Začelo je pršiti. Marcel je po dolgem oklevanju predlagal:

— Čujte, premoči vas. Dve minuti imava do mojega stanovanja. Ali bi ne stopili z menoj vsaj za trenutek? Kako prijetno se kramlja doma. In koliko vam imam še povedati! Samo vi ste me znali razvneti.

Helena se je zanašala nase in zato je njegov predlog sprejela. Ko je pa zagledala stanovanje v ulici Clichy, je zadrhtela po vsem telesu.

Pogovor se je nadaljeval. Marcel je pripovedoval o svoji karijeri. Ni bil več tako intimen z njo, kakor prejšnje čase. Občinstvo ga je videlo v nekaterih slabih vlogah in prišlo je do zaključka, da je slab igralec. To ga je zelo potrlo.

Helena ga je začudeno pogledala, ko je omenil svoj neuspeh. Čutil je, da je razburjena in tudi on je bil razburjen. Spominjal se je tudi upliva, ki ga je imela nanj. Spadal je med moške, ki radi zapeljujejo ženske. Zato je zašepetal sladko:

— Helena! Ste še vedno tako neizprosni? Ah, koliko sem trpel teh šest mesecev!

— Mili...

— Ah, da... nedvomno... da me kaznujete za vse, kar sem vam storil žalega. Da, nisem bil tak, kakršen bi moral biti... Marsikaj sem si očital. Ah, če bi hoteli, Helena, če bi le hoteli...

Mirno je poslušala sladke besede, ki so obujale preteklost. Lovila je sapo, ko je odgovorila:

— Ne... to bi pomenilo novo gorje...

— Helena, lepo vas prosim...

Ne, bodite pametni. Konec je vsega. In tako mora biti. Nimam več pravice...

In nadaljevala je:

— Zavoljo vas in zavoljo sebe. Za vas bi ne imela več prave mikavnosti, ker bi ne bilo novo in kmalu bi se me naveličali. Ne, bodite srečni...

Umolknila je, da zbere ves pogum, potem je pa dejala:

— Ona mlada dama, zavoljo katere sva... Saj veste, koga mislim.

— Mala Farbryjeva? Je v Petrogradu. Že več mesecev je nisem videl.

Pri teh besedah se ji je za hip zjasnil obraz, toda takoj se je zavedla, da je vse končano.

— Ta ali druga. Priložnosti nikoli ne manjka, posebno vam ne. Povejte mi po pravici: ste zdaj... sami?

Povesil je glavo in odgovoril v zadregi:

— Kaj za to? Če bi hoteli, bi ne imelo to zame nobenega pomena.

— Ne, Marcel. Uživajte življenje in bodite srečni.

Ta čas se je bilo že stemnilo. Marcel je prižgal luč.

— Koliko je ura?

— Tričetrt na sedem. Pa vendar ne mislite oditi?

Helena je prikimala.

— Ostanite, Helena!

— Ne, bodite pametni...

Ker si je že pripenjala pajčolan, je vzel svetilko, da ji posveti po stopnicah. Toda Helena je zamahnila z roko, rekoč:

— Nikar se ne trudite.

— Želite malo pudra.

— Čemu neki? — je vprašala z drhtečim glasom.

Ko je pa stopila na cesto, so ji noge odpovedale. Obstala je in začela obujati spomine. Končno je stopila na drugo stran ulice, da bi zadnjič videla okno njegove sobe. Dolgo je zrla nanj. Kar je luč v Marcelovi sobi ugasnila. Pa vendar ni čakal eleganten avto, ki je ustavil pred hišo, na Marcela?

Krenila je nazaj čez cesto in se stisnila pri vratih v kotiček. Kmalu je stopil iz hiše Marcel, zelo eleganten in dobre volje. Vstopil je v avto in izginil v velemestnem vrvenju.

Helena se ni mogla ganiti. Stala je v blatu in se ni zmenila za mimoidoče. Nihče bi ne verjel, da je ta ponižana in objokana ženska, stoječa sama ponoči na dežju, slavna umetnica Helena Joussinova. Sirota je stala nepremično in zrla za njim, ki je počival ta čas v naročju druge.

Tudi na domači rivijeri je fletno

Kdor nima denarja mora ostati v domačih vodah – Kopališče Ilirije letošnja atrakcija – Tudi Reteče se modernizirajo

Ljubljana, 22. junija.

Gospod urednik! Letos so me ugnali. Določili so namreč, da moram na dopust koncem maja in ker protesti niso pomagali, a še manj prošnje, sem moral hočeš nočeš ugrizniti v kislo jabolko in dopust nastopiti, čeprav se ogrevam za počitnice v juliju ali avgustu. Takrat je namreč pri nas vreme stanovitno, obenem se pa človek lahko izgovori, če ga kdo pobara, zakaj ne na morje ali na Bled, da je tam prevroče. Je pač najboljši izgovor.

Če je v žepu kača

Začel sem torej ugibati, kam bi, kaj bi in kako bi. Veliko se ni dalo razmišljati, zakaj ugotovil sem le prekmalu, da imam v žepu kačo, ki me pika že od zime kar nepretrgoma. Zato si nisem belil glave, marveč sem sklenil ostati lepo doma na domači rivijeri, kjer imamo vsaj zrak brezplačen. Solnca namreč pri nas večkrat še za drag denar ne dobiš.

Vprašanje kaj bi je bilo torej s tem rešeno. Bolj pereče je postalo vprašanje kam bi. No, pa tudi to ni bilo tako hudo. Predlanskim sem bil namreč stalen gost Gradaške Slatine. Užival sem tam dober zrak in vodo, ki me ni veljala prebite pare, in bil sem celo časten član sportnega kluba »Cikorija« na Pasjem brodu. Pojali smo se za žogo, bili »kozo klamf« in čofali po Gradaščici, da je bilo veselje. Bila je idila, da nikoli tega. Žal, da nam je lani nemila usoda prekrižala račune. Gradaščici so namreč pristrigli peroti, ji uravnali tok in jo regulirali, ne da bi upoštevali, da so s tem pokvarili in uničili rivijero ob Gradiški Slatini. Dotok gostov je bil vedno manjši in lani se razen onegavih nogobrcarjev, ki se pode po Pasjem brodu, ni živ vrag zmenil za gradaško rivijero.

Zato sem lani obrnil Gradaški Slatini hrbet in presedlal na Ljubljanico. Tudi na Ljubljanici je bilo fletno. Cvrli in pekli smo se na solncu, plavali po kalni vodi Ljubljanice, požrli včasih med plavanjem brenclja, ki se je neusmiljeno zaletel v usta, in zalezovali parčke, ki so samevali po grmovju. Ljubljanica sega namreč do Vrhnike in tja ne more oko postave.

Vse gre na Ilirijo

Tudi letos sem kanil ostati Ljubljanici zvest. Koncem maja in začetkom junija je sicer še precej neprijetna — temperatura vode varira od 14 do 18 stopinj — mislil sem si pa: Bomo pa balincali pri Mačku, dem weltberühmten, tam za vodo in se parili ali »zelhali« na solncu. In bi nemara res ostal na Ljubljanici, da mi niso tudi tu pokvarili idile. Kopališče so namreč otvorili šele sredi junija, za nameček so pa bazen tako zmanjšali, da se še obrniti nisem mogel.

Jok sem dejal in sklenil sem odriniti na Ilirijo. Kopališče SK Ilirije je letos moda in deviza vseh pošteno in krščansko mislečih Ljubljančanov. Kaj Laze, kaj Reteče, kaj Sava in drugo, ko je pa kopališče SK Ilirije tako idealno, ko leži tako srečno malone sredi mesta in ko razpolaga s tako kristalno čisto, naravnost azurno modro vodo. Voda je gorka in brez nevarnosti je! To je pač nekaj za Ljubljančane, zlasti zdaj v juniju. Zato ni čuda, da so Ljubljančani — razen onih, ki so iz principa prijatelji Save ali Ljubljanice — letos izbrali Ilirijo za svoj weekend. Pestra in pisana družba je vsak dan zbrana na Iliriji, Ljubljančani iz vseh krajev in koncev se shajajo tu: iz zaprašene Šiške, Salatendorfa, zakajenega Vodmata i. t .d.

Markantna postava

Markantna postava med kopalci je g. Schrey. Tudi on je letos presedlal. Naveličal se je Ljubljanice. »Wissen Sie« je dejal »die Laibach ist mir zuweit! Sploh mi je tukaj tako všeč, da ne grem niti na Bled. Veja gespud inženjer — se je obrnil na kučegazdo kopališča — če mi napravijo eine kalte Duche in die prhe, Vam bom zelo hvaležen. Sej veja in zastopja, da ne morem na streho gor in dol. Diese Duchen v prhah sind mir aber zu warm. Če mi gespud inženjer ustrežejo, potem me še Rogaška Slatina ne bo videla. In gospod inženjer je svečano obljubil »eine kalte Duche«. Zato je g. Schrey sedaj stalen gost Ilirije.

Kategorije kopalcev

Stalni so tudi drugi, ki jim kopališče tako ali drugače ugaja. Kopalci se dele v več kategorij, v stalne, dopoldanske, popoldanske in muhe enodnevnice. Zadnji so tisti, ki jih je prignala samo radovednost. Teh je prav za prav malo, več je stalnih gostov. [illegible] voda, pisani solnčniki v solnčališču in na strehi, rožice na strehi, razposajene in vitke kopalke v pestrih dresih itd. Kakor v kaleidoskopu. Veselo, raizgrano in prisrčno je v kopališču ,med krik in vik se oglasi radiogramofon: Mein Papagei frisst keine hart gekochte Eier... frisst er nicht... se glasi refren. Včasih se pojavi v kopališču Cvirn. Saj ga poznate, vražjega dečka s črnimi ciganskimi očmi. S seboj prinese saksofon in s kolegom svirata poskočne šlagerje. Na vrhu stolpa ali pa v solnčališču. Plesalce in plesalke srbe noge. Pa se ne upajo plesati. V plavalnih hlačicah in trikoju vendar ne gre. Lahko bi se kdo pohujšal in morda bi kakega filistra zadel kap. Uprava kopališča pač ne more prevzeti take odgovornosti.

Zastonj se tehtajo

Ker ne morejo plesati, se hodijo kopalke tehtat. Pred lokalom nad katerim je s svetlimi črkami zapisano »Friseur« stoji tehtnica, ki je vedno dobro zasedena. Tehtanje je namreč brezplačno. Torej prihranite dinar ,ki ga morate odšteti, če se tehtate v lekarni. In to ni karsibodi! Zato ni čuda, da se včasih pred tehtnico kar tare kopalcev. Največ je nežnega spola. Ženske pač vedno zanima koliko tehtajo, koliko so se čez zimo zredile ali shujšale, koliko tehtajo v trikoju, zmanikirane in pedikirane! Črnolasa Elica je zadnjič z veseljem ugotovila, da jo je voda le malo »vzela« in da tehta sedaj samo 58 kg! »Še zmerom je preveč!« je trdila njena prijateljica Minka, ki je blondinka in vitke postave. »Saj veš, da moda predpisuje največ 48 kg! je menila Minka. — No, bom pa še shujšala« se je odrezala Elica.

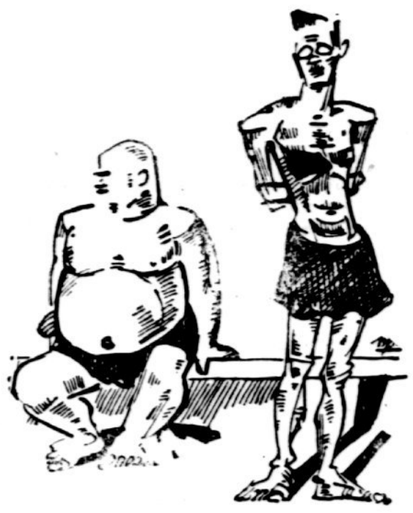

Mož, ki reže kurja očesa

Nasproti brivca je buda z napisom »Pedicure«. Za Ljubljančane, razen onih, ki hodijo pozimi k »Slonu«, je bila to seveda novost. Skoro plaho so se izogibale bude, ki stoji tik pod stolpom in gospod pediker je imel preklicano malo posla. No, strah se je kmalu polegel in sedaj je tudi ta umetnik zaposlen. Zvedel sem, da so se ljudje samo bali napisa »»pedicure« in da so se zato moža, ki reže kurja očesa in lepša noge, izogibali. Mož je to kmalu zavohal in prosil je, naj mu napišejo na tablico poleg »pedicure« še »operater za kurja očesa«. In ko so napisali, je začela njegova obrt lepo napredovati.

Tudi brivec je potreben

Tudi brivec v kopališču je dobro zaposlen. Gospodje so postali komodni in prihajajo kar neobriti v kopališče. Kdo bo hodil še posebe k brivcu, ko pa je v kopališču. Tega mnenja so tudi nekatere dame, ki se puste v kopališču striči in ondulirati. Brivec v kopališču pa je nekak zaščitnik in patron vseh kopalk. Kako to? boste nemara začudeni vprašali. Je pa zadeva tale:

Pred dnevi je neki gospod pograbil brhko kopalko in jo vrgel na »drei«. Čim je kopalka zlezla iz neprostovoljne kopeli, je stopila h gospodu in energično zahtevala [illegible] porabijo Ljubljančani precej. Vroče je namreč in da bi jih solnce preveč ne obžgalo se mažejo z raznimi olji, dišavami, vazelinom itd. Ampak je treba omeniti, da se na Iliriji porabi veliko manj »nigeröla« nego na Ljubljanici, kjer je bilo tudi treba preganjati brenclje. Teh mrcin namreč na Iliriji ni. Zato se popije mnogo več jogurta in »chabesa«. Oboje je Ljubljančanom novo, zlasti pa ta preklicani »šabes«. Bife Ilirije je sploh dobro založen, poleg jogurta dobite gnjat, salamo, kranjske klobase, jagode, pivo in vino, tako da se tudi najbolj razvajeni gurmani ne morejo pritožiti.

Za zabavo skrbi v kopališču radio, mlajša generacija pa pridno nabija ping-pong. Bazen je ves dan poln kopalcev in brhkih kopalk. Ljubljančanke so tudi v kopališču postavne in šik. Ljubljančani jih zvedavo motre in modrujejo, da ima ena »fejst geštel«, da je druga le preveč vitka in da je tretje ali četrte preveč okoli pasu in tudi drugje in da nikakor ne odgovarja modnim predpisom.

Tako je torej na Iliriji v polni meri združeno prijetno s koristnim in kdor ima v žepu kačo, ki ga ne pusti na morje, se mora pač zadovoljiti s tem, kar imamo doma in kar ni tako drago, kakor so morski raki in žabe. Če pojde tako naprej in če dobimo na Savi, Sori ali kjerkoli še nekaj javnih kopališč, se bomo Ljubljančani kmalu izneverili morju, izvzemši one, ki ne vedo, kam bi z denarjem. Teh je pa tako malo, da skoro ne pridejo v poštev.

Letošnje senzacije z Ljubljanice

Moti se, kdor misli, da je novo kopališče Ilirije popolnoma izpodrinilo druga kopališča. Res je, da se v Tivoliju zbira nekaka elita; dame se rade tu pokažejo v svoji novi kopalni obleki, flirtanja željni kavalirji zahajajo sem, kajti v tem kopališču so jim dane vse možnosti, da pokažejo svoje kavalirstvo. Bife, bonbončki, čokolada... itd. Saj ni boljših sredstev za »anpantlanje«. sicer bomo o tem pisali še ob drugi priliki. Hočem le reči, da je ilirjansko kopališče strašno v modi, in da močno konkurira z ostalimi kopališči, da pa ta kljub temu niso osamela. Nasprotno! V dokaz sledeče sličice iz mestnega in iz kopališča Primorcev na Ljubljanici.

Žane s čepico in Rolom

Kdo ga ne pozna, Žaneta? S »špice« prevaža za en dinar kopalce v mestno kopališče in na kopališčni prostor SK Primorja. Poznam ga že več let, pa se v teh letih ni prav nič izpremenil. Vsako sezono je mlajši, vedno vesel, smehlja se, če kopalci napolnijo njegovo barko in stoječ na prednjem delu čolna v mirnem in zmernem tempu vesla od špice do kopališča in zopet nazaj. Nekaj se je pa vendar izpremenilo v Žanetovi barki. Prijatelja je dobil, ki ga zvesto spremlja v čolnu. To je psiček Rol. Izredno lepa živalca, čiste angleške pasme. In kako je brihtna! Gleda te kakor človek, razume vse, samo govoriti ne zna. Razume bon ton in laja samo kadar je potrebno in pa plesati zna.

Lansko leto bi se Rol itak ne mogel producirati v Žanetovem čolnu, kajti barka je bila vedno zasedena, letos ni gneče v njem, huda je konkurenca. Zato zabava Rol goste in zapleše pred njimi natačno po taktu, kakor žvižga Žane.

Žane s čepico, smo tudi rekli. Kar se tiče Žanetove čepice je pa stvar tale. Žane ima dvoje pokrival. Čepico in slamnik s silno širokimi krajevci. Letos pa ta pokrivača še počiva v čolnu pod desko in čaka — pasjih dni. Saj razumete. O pasjih dneh nismo letos še nič pisali, enostavno, zato, ker jih še ni bilo. Tisti dan, ko bo Žane vrgel svojo čepico pod desko in se bo pokril s širokokrajnim slamnikom, bodo začeli pasji dnevi.

»A me daste peljat«

Pri mostu čez Gradaščico opaziš na baraki ob vznožju Ljubljanice veliko desko z napisom »Izposojevalnica čolnov«. Podjeten Trnovčan je zgradil barako in si nabavil več čolnov, ki jih posoja. Povpraševanje po čolnih je veliko in skoro vsi so vedno »zunaj«. Na čolne preže na tem kraju tudi fantiči in punčke in se priporočajo veslačem: Gspud, a me daste peljat na špico?

Na špici je namreč nekako ljudsko brezplačno kopališče. Na obeh bregovih kar mrgoli otrok in odraslih ter družin. Tu se koplje vse vprek. Predmestni otroci, ki imajo glavno besedo, uradniki, delavci, skužkinje, tu vidiš že izumirajoče tipe pravih ljubljanskih srajc itd. Špica je skratka nekak weekend prostor ja najširše občinstvo. Trnovski pobi in punce izrabijo priliko in marsikateri se jih usmili in vzame v čoln ter popelje na špico. Sploh je »špica« zelo zanimiva.

Reduciran bazen

Mestna občina je torej reducirala bazen mestnega kopališča. Ostalo ga je samo še tretjina z aotroke. Odraslim je ostala samo še skakalna deska in dvoje stopnjic v Ljubljanico. Kdor ne zna plavati mora pač ostati na kopnem, to se pravi na nereduciranem bazenu. [illegible] skupina obstoječa iz študentov. Študentje so se zadnje dni zabavali z Mrakovim »Slepim prorokom«. To vam je knjiga za smeh, kratek čas in zgražanje. Študentje si znajo kratkočasiti čas. Najraje prebirajo Mrakove verze s primernimi gestami in poudarkom, da se vsi naokoli drže za trebuh.

Na mizi pri okrepčevalnici igrajo šah, kibici kibicirajo in igralca se razburjata.

Na klopici sedi gospod profesor in filozofira o najstvih, kajstvih in morda tudi še o čem drugem. Na klopicah je še nekaj parčkov, ona zamišljeno, sanjavo gleda predse ali vzhičeno pobrca z nožicami in smejoč se pokaže svetle bele zobe, on pa govori, gospod govori...

V otroškem bazenu je tudi živahno. Malčki se uče plavati. Veselje jih je gledati s kakšno navdušenostjo in korajžo brcajo z nogami in rokami. V splošnem vlada pa prijeten mir, vsaj v primeru z lanskim vriščem, ko se je kopalo tu nad 1000 kopalcev dnevno. Sicer jih nisem štel, ampak veliko nad 50 dnevno se jih je menda ne koplje. Vrišč in ropot je zato letos večji na onem bregu pri Primorcih.

Primorci kot zamorci

Primorci letos izredno številno in pridno posečajo svoje kopališče na Ljubljanici. Dopolne in popoldne ob slabem in lepem vremenu jih kar mrgoli na zelenem travniku pred barako. In pa Primorke, to so vam dekletca, temperamentna, vedno vesela, šaljiva. Lepo raščeni fantje so Primorci, vedrega duha in vročega temperamenta. Nikoli se ne dolgočasijo, če ni drugega ležejo na tla in se s petami po nečem tolčejo. To pa le v skrajni sili, kajti njih program je bogat in pester. Igrajo tenis, si mečejo žogo, igrajo karte, šah in različne družabne igre. Najzanimivejša točka programa Primorcev je pa »Ramona« ali Primorci kot »zamorci«.

Ramona, eja pinta, harabu

Ramona in zamorci so bili senzacija letošnjega velesejma. Primorski fantje pa, ki so že zagoreli kakor zamorci in imajo tudi bolj vročo, zamorsko kri vprizarjajo »Zamorce« pred svojo barako ob Ljubljanici.

Pa kako naravno in prepričevalno! Črni so, zamorščino obvladajo, Ramono so si izbrali med seboj, namesto bobna kakor so ga imeli pravi Zamorci na velesejmu, jim pa služi star lonec, ki so ga potegnili iz Ljubljanice. Vstopnine ni. Čarlston plešejo in prepevajo zamorsko pesem, skačejo, gibljejo roke, noge, Ramona koketno premika svojo zadnjo plat in privzdiguje zapeljive noge.

Ha-ra-buu, Raa-moo-naa, eja pinta, eja pinta, Afrii-kaa, harabuuu, Afrii-kaa. Smeha, zabave in kričanja je več kot preveč.

Refren se vleče v neskončnost, melodija je čisto zamorska, sicer pa se ne da popisati, kdor hoče videti Primorce kot Zamorce, naj pride na Ljubljanico.

Weekend v Retečah ob Sori

Anleški weekend (konec tedna, t. j. tedenski počitek) se vedno bolj uveljavlja tudi na Slovenskem. Seveda onih gostih procesij avtomobilov, motociklov in koles, ki bi ob sobotah popoldne drveli iz mesta na deželo v gozdove, na travnike in livade ob vodah, takih pri nas sicer še ni; vendar pa se vedno bolj opaža, da gre razvoj v tej smeri. In to vsako leto bolj.

Koliko užitka in okrepčila za izmučene živce nudi en in pol dnevno bivanje zunaj v prosti naravi, o tem smo vsi trdno prepričani in je škoda izgubljati besede. Pač pa je važen kraj, kjer naj prebijemo naš weekend. Kajti lepota kraja, njega romantičnost, možnost kopanja in pitne vode itd., vse to je važna okolnost pri njega izberi.

Ljubljanska okolica je zelo bogata na takih krajih: Posavje, Zasavje, vrhniška stran in pa na gorenjski strani: Št. Vid, Medno, Medvode.

Toda tako pripraven kraj za weekend, kakor je v Ratečah ob Sori, je težko najti. To znajo mnogi, mnogi Ljubljančani ceniti, ki se leto za letom vedno pogosteje zatekajo v ta idilični kotiček Sorškega polja. In dasi je bil ta kraj pred par leti popolnoma neznan svetu, je danes sam po sebi, brez vsake reklame zaslovel kot najlepši in najprimernejši kraj za taborenje in kopanje. Vsi, ki prvič pridejo v Reteče, se ne morejo dovolj načuditi, kako, da že prej niso vedeli, da obstoja v taki bližini Ljubljane tako prijetno letovišče.

Za kopanje je reka Sora ena najboljših rek, ker je zelo topla, tako, da znaša razlika med Savo in Soro po približno 8 do 10 stopinj Celzija. Rajni škofjeloški, širom Gorenjske znani zdravnik dr. Arko je pravil, da je Sora tudi zdravilna, posebno za revmatične, ki sicer ne smejo v premrzlo vodo, in pa za bolne, trudne oči.

Ob Sori rastejo gosti jelševi in pa smrekovi gozdi, tako, da je v nekaterih krajih podnevi skoro tema v njih. Mivke in peska za solnčenje in za igranje za deco je ob Sori v izobilju. Voda je globoka okoli enega metra, na več krajih pa tudi po dva, tri in več, tako, da je ustreženo deci in odraslim.

V več krajih izvirajo tudi bistri studenci, ki dajo izborno pitno vodo. Razni potočki ob Sori delajo kraj še boli idiličen.

Iz Reteč vodijo krasni sprehodi v okolico: na prostrano Sorško polje, opevano od Simona Jenka, v Medvode (eno uro), v Škofjo Loko po senčni poti ob Sori (eno uro), v vas Soro, kjer je svoj čas župnikoval naš Finžgar, na Holm in Osovnik (857 metrov, eno uro), kjer je prekrasna razgledna točka, razgled na Triglav, vso Gorenjsko, vso ljubljansko okolico do Grosuplja. Iz Osovnika vodi lepa pot na Tošc [illegible] ja Gorenja vas - Reteče in so vlakovne zveze zelo ugodne, je to med drugim važen moment za kuharice in gospodinje, ki lahko v najkrajšem času opravijo in nakupijo vse potrebno na ljubljanskem trgu, tako, da letoviščarskim družinam ni treba o počitnicah prav nič biti v skrbeh za živila in drugo.

V Retečah sta tudi 2 gostilni: Prelesnik in Jenko ter mesnica.

Dalje je v Retečah, kljub temu, da so majhna vas (28 hiš) 5 radio-amaterjev, tako da imajo gosti tudi to udobnost na razpolago, zlasti sedaj, ko kmetje nimajo časa poslušati.

Te dni je bilo otvorjeno tudi novo veliko kopališče ob Sori z nad 200 omaricami in okoli 40 kabinami.

Kdor hoče tedaj preživeti počitnice ali vsaj sobote in nedelje v prosti naravi ne predaleč iz Ljubljane, ta naj pride pogledat v Reteče in divil se bo in ne bo mu žal.

Javno kopališče v Kranjski gori

Poldrugega leta je bilo treba, da je bilo končno vendarle dovršeno kopališče, ki je z ozirom na skrajno romantično lego in originalni konstrukciji nekaj nekaj posebnega, ki mu je težko najti sličnega po vsej državi. Delo je stalo tujsko-prometno društvo ogromne stroške in še več skrbi in napora. Kopališče je bilo skrajno potrebno, ker so letoviščarji pogrešali javnega prostora, kjer bi se nemoteno in na solncu kopali. Pomanjkanje kopališča je skrajno škodovalo razvoju letovišča, ker so bili gostje sredi poletja prav brez največjega komforta, ki ga nudijo vsa druga letovišča. Zato je dogotovljeno moderno kopališče, ki nudi prav vse, kar more človek zahtevati, velikega pomena za Kranisko goro in bo brez dvoma pripomoglo, da se Kranjska gora kot letovišče razvije do one višine, ki jo zasluži zaradi svoje lege in naravne privlačnosti. Kopališče bo neoficijelno otvorjeno jutri v nedeljo, a svečana otvoritev se bo vršila pozneje sredi sezone o priliki proslavitve petindvajsetletnice tujsko-prometnega društva v Kraniski gori.

Stavbno gibanje v Ljubljani

F. Batjel, izdelovatelj koles in otroških vozičkov, je delavnico v Zvonarski ulici zelo povečal in za eno nadstropje vzdignil. V pritličju bode delavnica, v zgornjih prostorih pa skladišča. Zidovje je povečem dograjeno. Tesarsko delo je tudi končano. Streha je ravna. Poslopje je zidal stavbnik Rudolf Saksida. — Ob Poti na Pasji brod si zida Fr. Zorec enonadstropno hišo z visokim pritličjem. Spodnji betonski zidovi so gotovi, zdaj je v delu opečno zidovje. Zidarska dela vodi arhitekt dr. M. Kasal. — Ob tej cesti ima Anton Slak svojo visokopritlično hišo s podstrešnim stanovanjem v grobem sezidano in pokrito. Ko napravijo še mizarji, pleskarji, pečarji in slikarji svoje delo, bo dobil gospodar uporabno dovoljenje. Zidarska dela izvršuje zidarski mojster Fr. Živec. — Ob Cesti v Mestni log je E. Popovič povečal gospodarsko poslopje za en trakt, ki je že pokrit in bo v kratkem poraben. — Ob desnem bregu Gradaščice sta si postavila lično dvojno hišo Adamič in Zupančič in že tudi stanujeta pod svojo streho. — Na Viču si gradi ključavničarski mojster J. Stermenski gospodarsko poslopje. Zidarska dela izvršuje zidarski mojster Fr. Marinčič. Poslopje bo kmalu porabno. — V Rožni dolini se je lani jako dosti zidalo. Tudi letos rasejo pridno iz tal manjše in večje hiše in vile, dasi je tod svet mehak ter je treba gramoz in grušč za betonski temeljni zid dovažati, kar znatno podraži stavbe. Ga. Remžgar si gradi tu svoje ognjišče in dvorišče. Visokopritlična hiša s podstrešnim stanovanjem je pod streho. Vršijo se mizarska dela, kakor: vlaganje okenskih okvirov in podbojev. Hišo je zidal zidarski mojster Fr. Živec. — Korenčeva visokopritlična hiša je spravljena pod streho. Zdaj so v delu še manjša zidarska in pa mizarska dela. Zidarska dela je izvršil stavbnik Ertl. — Ig. Drobež ima visokopritlično hišo toliko sezidano, da bodo te dni tesarji postavili strešino. V hiši bo poleg pritličnega tudi podstrešno stanovanje. Zidarska dela izvršuje V Battelino. — Nekoliko više gori ob Večni poti stoji lična vila A. Kneza z Viča. Zdaj se ometavajo stene. Pod to streho bo več stanovanj, to je v pritličju, v 1. nadstropju in pa pod streho. Zidarska dela izvršuje zidarski mojster Kozamernik. — Strojevodja Furlan ima visokopritlično, enonadstropno hišo že pod streho. Poslopje je povečem gotovo. Manjša zidarska in mizarska dela se bližajo koncu. Zidarska dela je imel v rokah stavbnik Matko Curk. — V bližini Furlanovega doma si je postavil svoje ognjišče in dvorišče Palčar. V hiši je pritlično, visokopritlično in podstrešno stanovanje. Cvetlice na oknih nam molče povedo, da so že v njej ljudje. Okoli hiše je v delu betonski podstavek za ograjo. — Kunaverjeva hiša s pritličnim in podstrešnim stanovanjem je v grobem dozidana. Zidarska in mizarska dela se še vršijo. Hišo je zidal zidarski mojster Kozamernik. — Slikar Košak dela betonski temelj za vrtno ograjo pri svoji hiši na Cesti v Rožno dolino. — Ob Cesti na Rožnik tik gozda rase iz tal dvonadstropno bivališče gledališke igralke Marije Vere. Visok betonski temeljni zid je dodelan, zdaj se zida opečno zidovje. Vila bo imela teraso, s katere bo prelep razgled proti jugu in zapadu. Zidarska dela izvršuje stavbno podjetje G. Tönnies.

Pri vojakih.

Kapitan izprašuje novince. Kaj je teren? — vpraša Janeza. Janez molči. — To boš pa vendar vedel, saj begaš tam že osem tednov dan za dnem. — [illegible] kakor jo je imel moj avto.

— Zato se vendar ni treba ustrašiti.

— Kako bi se ne, ko se bojim, da se utegne vrniti.

Dnevne vesti.

— **Izpremembe v naši vojski in mornarici.** Napredovali so: v pehoti za polkovnike podpolkovniki Milan Majcen, Alojz Šajbel, Franjo Malčak, Miroslav Martinčič, Franjo List, Karl Dolenc in Josip Horvat; za podpolkovnike major Ivan Brozovič; v inženjerski stroki za majorja kapitan I. klase Oskar Kirchbaum; za podporočnika narednik Anton Komel; v ekonomski stroki za podpolkovnika majorja Anton Hivert in Josip Luckars, za majorja kapitan I. klase Josip Sušnik; v inženjersko-tehnični stroki za majorja kapitan I. klase Anton Sep; v geodetski stroki za majorja kapitan I. klase Vitomir Nemeček; v sanitetni stroki za polkovnika podpolkovnik dr. Viktor Ružič, za majorja kapitan I. klase dr. Miroslav Pucher; v veterinarski stroki za polkovnika podpolkovnik dr. Ivan Keber; v mornarici za ekonomskega polkovnika podpolkovnik Josip Pretnar, za ekonomskega podpolkovnika major Josip Bleiweis, za ekonomskega majorja kapitana I. klase Josip Udir, za inženjerskega majorja kapitan I. klase Bogomil Došek; nadalje so pomaknjeni v višje skupine redni profesor pomorske vojne akademije Friderik Juvančič, veterinarski pomočnik Pavle Hornjak, nadzornik Vladimir Roglič, vojnodržavni mojstri Žitnik Anton, Prester Ferdinand, Jožef Ravnikar, Jakob Petrič, Franjo Anžič in Anton Polajnar; sprejeta je ostavka sanitetnega poročnika Frančiška Hribarja, ki je preveden v rezervo.

— **Intelektualni stiki s Francijo.** R. Josimović je priobčil te dni v beograjski »Politikic svoj razgovor s prof. Eisenmannom. Uvodoma piše obširno o Eisenmannovih zaslugah za slovenske narode, potem pa sledi razgovor o intelektualnih stikih med Jugosloveni in Francozi. Prof. Eisenmann priporoča, naj bi se v Beogradu osnoval po zgledu Prage in Varšave francoski institut. Jugoslovenski profesorji naj bi hodili predavat v Pariz in za Francoze naj bi bila izdana jugoslovenska enciklopedija.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik Zdravniške zbornice za Slovenijo sta bila vpisana zobozdravnik v Ljubljani dr. Stane Tavčar in kopališki zdravnik v Čatežu dr. Ivan Matkovič.

— **Iz sodne službe.** Za višjega paznika zvaničnika pri moški kaznilnici v Mariboru je imenovan paznik-zvaničnik Anton Bizjak. Upokojena sta sodna slugi Jakob Ogrizek pri okrajnem sodišču v Celju in Marko Zaverl pri okrajnem sodišču v Sevnici.

— **Razpisana zdravniška služba.** Krajevna bratovska skladnica v Ljubljani razpisuje mesto zdravnika za zdravljenje njenih članov v Litiji. Prošnje je treba vložiti do 1. julija.

— **Tolmač nemškega jezika.** Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo dr. Ludovika Grobelnika za tolmača nemškega jezika pri okrajnem sodišču v Ribnici.

— **Iz »Uradnega lista«.** »Uradni list« št. 63. z dne 21. t. m. objavlja zakon o poslovnem redu pri državnem svetu in upravnih sodiščih, zakon o ustroju državne uprave, izpremembe in dopolnitve carinsko-poštnega pravilnika, pravila za polaganje izpita za zvanje inženjerja profesorja na srednjih tehničnih šolah, naredbo prosvetnega ministra o ekvivalenci šolskih dokumentov in izpremembo v pravilniku državne likvidacijske banke.

— **Prepovedan inozemski list.** Italijanski list »Il Popolo della Dalmazia« je prepovedan v naši državi, ker piše proti interesom kraljevine SHS.

— **O te naše ceste!** Nobena cesta, ki vodi iz naše prestolnice na deželo, ni brezhibna, ali daleč za vsemi je cesta v Polhov gradec. Ob deževju blatna, ob suhem vremenu pa prašna, da nikoli tega. To velja zlasti za dobrovski del te ceste. Splošno pa je cesta preozka za toli živahen vozovni promet. Jasno je, da je avtobusni promet ob delavnikih do malega nemogoč. Na tej cesti vidiš še druge velike nedostatke. Most čez Gradaščico na Viču ima železno ograjo, ki je od rje tako razjedena, da ni več kos svoji nalogi. Istotako je od rje uničena in skrivljena železna ograja tik ob Gradaščici pred Kozarji. Ob strmem bregu pod Gabrjem je pa lesena ograja do malega razpala. V varstvo vozovnega prometa je treba vse te in druge nedostatke nemudoma odstraniti.

— **Otvoritev planinskih koč.** Erjavčeva koča na Vršiču je bila stalno otvorjena 16. t. m. Mojstrovka je po novi poti dostopna, Triglavski dom na Kredarici se otvori v nedeljo dne 23. t. m. Triglav je dostopen od vseh strani. Aleksandrov dom se otvori v torek 25. t. m. Za Vidov dan bodo otvorjene in oskrbovane vse koče v Kamniških planinah in Julijskih alpah ter Karavankah.

— **Ugodnosti za potniški promet v Švici.** Švicarski konzulat iz Zagreba javlja, da je s 1. majem t. l. stopila v Švici v veljavo nova potniška tarifa železniških in parobrodnih podjetij, ki nudi znatne prednosti potujočemu občinstvu, predvsem društvenim, šolskim izletom ter večjim skupinam. Najmanjše število potnikov, za katere se morejo izdati društvene vozne karte, mora znašati 8 oseb napram 12, kakor je to bilo do sedaj. Vozna cena za društvena potovanja tja in nazaj se zniža za 15 % napram 10 % do sedaj. Društva plačajo pri brzovlakih samo polovico doplačila. Poleg tega izdajajo švicarske zvezne železnice tudi generalne abonente, ki velaio 8 dni in to za ceno 92 Frs za II. in 67 Frs za III. razred. Vrhu tega je treba še položiti za jamstvo 10 Frs, ki se jih po preteku abonementa dobi nazaj. Ti 8-dnevni abonementi omogočujejo potnikom, ki nimajo dovolj denarnih sredstev na razpolago, da ostanejo vsaj teden dni v Švici. Do sedaj veljavni 15-dnevni abonementi ostanejo še nadalje v veljavi. Pri švicarskem konzulatu v aZgrebu se lahko naročijo sledeče knjige: 1) Novi »Schweizerischer Hotelführer«, 2) osebam srednjega stanu, ki si ne morejo privoščiti bivanja v razkošnih hotelih, je na razpolago seznam cenejših hotelov s povprečno ceno 5 do 7 Frs na dan, 3) »Švicarska kopališča in njihovi zdravilni studenci«, 4) »Švicarska kopališča«, namenjena izključno zdravnikom in njihovi praksi. Vse te knjige so resnim interesentom pri švicarskem konzulatu v Zagrebu brezplačno na razpolago.

— **Delovanje Rdečega križa.** Krajevni odbor Rdečega križa v Ljubljani razpošilja te dni svojim članom položnice za plačilo članarine. Vljudno prosimo vse, ki so do sedaj podpirali našo človekoljubno organizacijo, da ji ostanejo zvesti tudi v bodoče, ter nakažejo v to svrho po 30 Din kot letošnjo članarino. Društvo razvija živahno delovanja in si je stavilo velike naloge v korist bednim in nesrečnim, ki jih bo pa mogel uspešno vršiti le, ako bo njegova organizacija krepka in bo uživala vsestranske simpatije ljubljanskega prebivalstva. Ravnokar se dovršuje prvi del samaritanskega tečaja za učiteljice in učitelje ljubljanskih šol, ki ga z veliko vestnostjo poseča nad 40 udeležencev. Začetkom julija pa pošljemo v ferijalno kolonijo Trato 30 najrevnejših ljubljanskih dečkov brezplačno. Krajevni odbor je ukrenil vse potrebno, da bodo imeli naši malčki v lepi Poljanski dolini najprijetnejše življenje.

—**Drž. strokovna šola za puškarstvo v Kranju** razglaša: Vpisovanje učencev v I. letnik se vrši dne 1. in 2. julija t. l. od 9.—12. in od 14.—16. ure v ravnateljevi pisarni zavoda. Sprejemni pogoji so: Dovršena najmanj 5 razredna ljudska šola, starost 14 let (to starost mora učenec doseči v tekočem letu) in da je učenec zdrav ter telesno razvit. Učenci se imajo predstaviti v spremstvu roditeljev ali njih namestnikov in se izkazati z zadnjim šol. izpričevalom, odpustnico ljudske šole, rojstnim listom in domovnico. Vsak učenec mora plačati Din 20.— takse v fond za zdravstveno zaščito učencev. Te takse bodo oproščeni učenci, ki bodo predložili ubožni list. Vpisnine in šolnine ni. Pouk traja 4 leta. Za praktični pouk dobijo učenci ves materijal in orodje brezplačno od zavoda, za teoretični pouk in sicer knjige, zvezke itd. pa morajo prinesti seboj. Vsa nadaljna podrobna pojasnila daje ravnateljstvo zavoda.

— **Kongres učiteljev meščanskih šol.** Letošnji kongres učiteljev meščanskih šol iz cele države se bo vršil 3., 4. in 5. julija v Pančevem. V zvezi s kongresom se bo vršila razstava ročnih del in risb. O delovanju kongresa bo izdana posebna spomenica.

— **Izpiti učiteljev petja in telovadbe na srednjih šolah.** Prosvetno ministrstvo je odredilo, da smejo biti v bodoče pripuščeni k izpitom samo oni kandidati, ki so delovali kot provizorični učitelji petja in telovadbe na srednji šoli najmanj dve leti.

— **V vednost fotoamaterjem.** SPD v Ljubljani naznanja svojim članom fotoamaterjem da želi ministrstvo trgovine in industrije v Beogradu razne slike iz vseh naših krajev. Za enkrat je treba poslati vzorce z navedbo številke in velikosti negativa. Naročevalo se bo potem po številkah, slike pa, ki ne prihajajo v poštev, dobe amaterji nazaj.

Val vročine je tu,

kuhanje na premogu je muka!

S PLINOM

skuhate, spečete hitrejše in okusnejše, kuhinja Vam ostane hladna

Nudimo Vam kuhalne naprave v vseh cenah

na

12 mesečnih obrokov

dokler traja sedanja zaloga

DA SE PREPRIČATE, PRIDITE NA POSKUSNO KUHANJE

8. in 19. t. m. ob 1/2 4. uri v Mladiko

— **Vreme.** Vremenska napoved nam obeta lepo vreme. Včeraj je bilo v večini krajev naše države bolj ali manj oblačno. Deževalo je v Ljubljani in v Beogradu. Maksimalna temperatura je znašala v Splitu 30, v Zagrebu 29, v Beogradu in Skoplju 28, v Ljubljani 27.8, v Mariboru 25 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.4 mm, temperatura je znašala 15.4 stopinj C.

— **Poskus samomora občinskega tajnika.** Te dni je veliko županstvo v Varaždinu kontroliralo občinske blagajne v svojem področju. Komisija je prišla tudi v vas Bartolovc pri Varaždinu. Preden je šla na delo, se je po vasi razvedelo, da se je hotel blagajnik Fran Stupnjak ponoči ustreliti. Do polnoči je ostal v blagajni. Urejal je knjige in preštel denar. Hotel je spraviti blagajno v red, ker je vedel, da pride komisija. Ker mu je manjkala precejšnja vsota denarja, je šel domov ter si pognal kroglo v prsa. S prestreljenimi pljuči so ga prepeljali v varaždinsko bolnico. Komisija je pregledala blagajno in ugotovila velike nerednosti. V blagajni sploh ni bilo denarja. Manjšo svoto je imel zaprto v svojem predalu. Primanjkljaj je krila Stupnjakova družina.

— **Osveta moža, ki so mu ugrabili ženo.** Ko je prišel kmet Ajrula Barjamović iz vasi Marevac pri Gnjilanu nekega dne s polja domov, je našel svojo hišo prazno. Njegova lepa in mlada žena Pačija je izginila. 7letna hčerka mu je pa povedala, da sta prišla soseda Ametović in Šinanović, ko ga ni bilo doma, in sta s silo odvedla njeno mamo. Barjamović je poizvedoval pri sosedih in zvedel, da sta Ametović in Šinanović ugrabila lepo Pašijo za Ametovićevega brata Murata, ki jo ima zaprto v svoji hiši. Barjamović je premišljeval, kako bi se osvetil. Kupil je puško in čakal sovražnika v zasedi. Nekega dne sta Ametović in Šinanović delala na polju. Nenadoma je počil strel. Oba sta se zgrudila smrtno zadeta v glavo. Barjanović se je osvetil. Hitel je domov in s svojim mlajšim bratom zbežal v gore. Bal se je, da se bodo Ametovićevi in Šinanovićevi sorodniki osvetili. Barjamovićeva čast pa še ni bila oprana. Osvetiti se je hotel še Muratu. Nekega dne je zalotil njegovo ženo na polju in je ustrelil na njo, toda ni je zadel. Moral je zbežati nazaj v gore. Končno so ga orožniki ujeli in izročili sodišču. Bil je obsojen zaradi dvojnega umora in poskusa umora na 15 let ječe.

— **Tihotapci tobaka.** Iz Subotice poročajo, da so finančne oblasti odkrile tihotapsko tolpo, ki je razpečavala najfinejši tobak po mestu in okolici. Komisar finančne kontrole Miroslavljević je opazil, da se v njegovem okolišu kupuje v trafikah razmeroma malo tobaka, da pa seljaki kade najfinejši vtihotapljeni tobak. Opozoril je finančne organe, naj strožje pazijo na tihotapce. V vasi Čauloviču so financarji preiskali hišo nekega kmeta in odkrili celo skladišče vtihotapljenega tobaka. Sredi dvorišča je bil kup slame. Ko so slamo odstranili, so opazili vhod v lepo urejeno klet, v kateri je bilo 505 kg tobaka in stroj za rezanje tobaka. Pri sosedu pa so našli 150 l neprijavljenega žganja in 300 kg tropin za kuhanje žganja. Oblasti so tobak in žganje zaplenile. Tihotapce so aretirali in izročili sodišču.

— **Hotel je umreti v svoji hiši.** Kakor smo pred dnevi poročali, je nastal v Ošta, rijah pri Ogulinu požar, ki je upepelil 9 poslopij. Pri gašenju je dobil posestnik Stipe Mihajlović težke opekline. Prepeljali so ga v ogulinsko bolnico, kjer so mu nudili prvo pomoč. Starec je slutil, da se mu bliža zadnja ura in je zato prosil zdravnika, naj ga puste domov, ker hoče umreti v svoji hiši. Njegovi želji so ustregli Domači so ga odpeljali v Oštarije. Nesrečnež je doma kmalu umrl.

— **Pred veliko letalsko tekmo v Zagrebu.** Te dni je imel zagrebški Aero-klub sejo, na kateri je razpravljal o reorganizaciji kluba in sklenil prirediti v avgustu veliko letalsko tekmo v Zagrebu. Tekma se bo vršila 8. ali 9. avgusta, ker bodo te dni pristali na zagrebškem letališču italijanski, francoski, angleški, nemški in švicarski avijoni, ki se udeleže velike mednarodne letalske tekme. Definitiven program tekme še ni določen. Zagrebčani bodo vsekakor imeli priliko videti redke zračne akrobacije. Med drugimi se bodo izvajale akrobacije lovskih aparatov, borbe v zraku in druge atrakcije.

— **Tihotapec saharina in cigaretnega papirja.** Zagrebška policija je prijela tihotapca saharina Miroslava Ivančiča. Prišel je iz vasi Oporovca v Zagreb. Ker se je zdel stražniku sumljiv in se tudi ni mogel legitimirati, so ga na stražniki preiskali in zaslišali. Pri njem so našli 41 zavitkov saharina in veliko količino cigaretnega papirja »Otoman«, seveda brez banderol. Ivančič je rodom iz Gradca in pristojen v Koprivnico, kjer je služboval pri nekem peku. Pozneje je postal zastopnik neke slikarske tvrdke. Ker mu pa pošteno delo ni dišalo, je začel tihotapiti. Prodajal je saharin in cigaretne papirčke po vaseh. Policija je uvedla obširno preiskavo, ker se zdi, da je Ivančič član dobro organizirane tihotapske tolpe.

— **Borovnica.** Sokolsko društvo priredi dne 7. julija javni nastop, združen z vrtno veselico na senčnem vrtu g. Hele Švigljeve. Opozarjamo izletnike v Pekel in borovniško okolico, da je zaprošen vlak, ki bo vozil proti Ljubljani o polnoči.

Naznanilo! Pisarna Podpornega društva slepih v Ljubljani se je preselila v Ključavničarsko ulico št. 3, II. nadstropje. Vhod Mestni trg 22 ali Cankarjevo nabrežje 18. Podpirajte zlasti sedaj najbednejše slepe. 6/L

— **Vse nosi le kopalne obleke znamke »IKKOLJ«,** ker se odlikujejo po izvrstni kvaliteti in čudovitem sestavu barv. 63/L

Iz Ljubljane

—lj **Merkurjev izlet.** Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani priredi za svoje članstvo ter prijatelje društva s svojimi rodbinami v nedeljo, dne 7. julija t. l. celodnevni vrlo hvaležni izlet na prirodno najlepšo točko Kokrske doline v vas Kokro pri Kranju. Odhod iz glavnega kolodvora s turistovskim vlakom ob 5. uri 15 minut rano ter povratek z zadnjim vlakom v Ljubljano. Prijave, ki so potrebne radi prevoza izletnikov iz Kranja do Kokre ter radi kosila, sprejema društvena pisarna Gradišče 17/I. (telefon št. 26—52) najkasneje do ponedeljka dne 1. julija v uradnih urah. Vabimo na obilno udeležbo, zlasti še gg. pevce. — Odbor. 384/n

—lj **Obnove in presidave hiš.** Čadova hiša v Zvezdarski ulici se obnavlja in beli zunaj in znotraj. Zunanje stene so morale dobiti do malega ves nov omet, da se more hiša okusno pobeliti. Hišo obnavlja stavbnik inž. Dukič. — V Erjavčevi ulici se beli vila Seunigovih dedičev, kar bo kolikor toliko povzdignilo mičnost ondotne okolice. Obnovo izvršuje stavbnik Smielowski. — Odri ob Lokarjevi hiši na Sv. Petra cesti hiš. štev. 85 kažejo, da dobi to poslopje novo zunanje lice. Obnovo vodi stavbnik Adolf Šusteršič. — Na Boršnikovem trgu se prezidava in preureja hiša štev. 1, nekdanja Škofova lastnina. Sedanja nje imetnika sta inž. Miklič in pa elektromonter Iv Mihelčič. Inž. Miklič preureja svojo polovico hiše, Mihelčič je pa podrl obcestni prizidek, na dvorišču si pa zida garažo. Delo izvršujeta arhitekt Miroslav Zupan in stavbnik Poljanec.

—lj **Kaj je z inkorporacijo Brinja in Sv. Križa k občini Ljubljana?** Kot znano, je mestni občinski zastop Ljubljane v svoji redni seji dne 14. novembra 1928. sklenil priklopiti k mestni občini Ljubljani tudi Brinje in pokopališče pri Sv. Križu, v kar je že poprej občinski zastop na Ježici v svoji seji privolil. Od dneva sklepa, t. j. od 14. novembra 1928. je tudi pretekla doba za vlaganje ugovorov proti omenjenemu sklepu, je torej sklep postal pravno veljaven. Pričakuje se, da »Uradni list« čim prej razglasi omenjeni inkorporaciji kot zakonito veljavni.

Komorni večer gojencev drž. konservatorija se bo vršil v torek 25. t. m. in ne kakor javljeno v ponedeljek 24. t. m. ob 20. uri v Filharmonični dvorani.

—lj **Mestna vojaški urad bo v sredo in** četrtek, t. j. 26. in 27. t. m. zaradi čiščenja prostorov za stranke zaprt, izvzeti so le nujni slučaji.

—lj **Ruski odbor v Ljubljani in Ruska Matica** obveščata, da se bo služil v nedeljo, dne 23. t. m. ob 9. zjutraj v pravoslavni kapelici na Taboru parastos za dne 14. t. m. v Petrogradu ustreljenim stud. med. Jurijem Jermolajevičem Kanskim. Pokojni mladenič, za katerim žaluje rodbina prof. Kansky, je bil po materi nečak znanega egiptologa prof. Turajeva. Učil se je na medicinski fakulteti v Rigi, a hrepenenje po domovini ga je pripravilo do usodnega koraka. Oktobra leta 1927 je prekoračil sovjetsko mejo, ker bi se bil rad vpisal na domačo univerzo. Naslednji dan je bil zaprt in po dveletnem bivanju v ječi naposled ustreljen, ker je odklonil gnusne ponudbe vohuniti sovjetom v prid med emigranti. Umrl je 25 let star. Večnaja pamjatj!

—lj **Orkestralno društvo Glasbene Matice** javlja članom, da se vrši generalna vaja za nastop že v ponedeljek, 24. t. m. vsled produkcije drž. Konservatorija, ki je v torek. Vaja ob 8. uri v Glasbeni Matici. Vsi in točno. — Odbor.

—lj **Načelstvo bolniške blagajne ljubljanskih mestnih nameščencev** sklicuje za v torek, dne 25. t. m. ob 18. v mestno dvorano izredni občni zbor in prosi, da se ga članstvo zanesljivo udeleži.

—lj **Mladinski odsek Sokol I. na Taboru** priredi v nedeljo, 23. t. m. za svojo deco pešizlet v Bokavce. Zbirališče ob 1. uri popoldne na Taboru, odhod točno ob en četrt na 2. Vabljeni tudi starši.

Iz Celja

—c **Vpisovanje na državni deški meščanski šoli v Celju** v prvi razred bo v ponedeljek, dne 1. julija od 8. do 12. ure. Sprejemajo se učenci, ki so uspešno dovršili 4. šolsko leto. S seboj naj prinesejo izkaz o šolskem napredku ter krstni list. Pri vpisovanju je vplačati najprej 20 Din za zdravstveni fond. Kdor pa želi biti oproščen te takse, mora predložiti ubožno spričevalo, izstavljeno od davčne oblasti, ki ne sme biti nad 1 leto staro. Istega dne bo tudi vpisovanje za učence II., III. in IV. razreda. Tudi ti morajo plačati 20 Din ozziroma predložiti ubožno spričevalo.

—c **Cvetlični dan** Drž. kraj. zaščite dece in mladine v Celju je prav dobro in zadovoljivo uspel. Odbor se vsem dobrotnikom iskreno zahvaljuje v imenu uboge mladine.

—c **Končni izpit na državni deški meščanski šoli v Celju** se je vršil od 13. do 19. junija. Izmed 25 učencev IV. razreda se je prijavilo 33 in 1 privatist. Uspeh izpita je bil sledeč: z odličnim uspehom 2, s prav dobrim 10, z dobrim 13, z zadostnim 7, 2 učenca pa sta bila reprobirana za 2 meseca.

—c **Tombola društva poštnih uslužbencev** je končala s prav ugodnim rezultatom. Glavne dobitke so prejeli: šivalni stroj gdč. Anica Ravnak, moško kolo gdč. Lizika Košir, žensko kolo gdč. Roza Knez, divan g. Lovrenc Sodja, stensko uro g. Leopold Sinkovič, 50 kg sladkorja ga. Berta Zadravec, moško obleko g. Roman Pur, balo platna g. Alojzij Zupančič, servis za pivo g. Julij Podlistek, šunko g. Franc Dirnberger. Značilno je, da je večino glavnih dobitkov prejelo siromašno delavstvo.

Prošnja policijskemu ravnateljstvu

Ponočnjaki so postali že tako predrzni, da se prav nič ne zmenijo za policijske odredbe in da nemoteno razgrajajo po mestu v času, ko počitka potrebni ljudje že davno spe. V tem pogledu postajajo razmere v Ljubljani od dne do dne neznosnejše. V mestu imamo nekaj lokalov, kjer se zbirajo razgrajači, ki najprej v lokalu samem prepevajo, tulijo in kričе, potem pa preneso koncertiranje na ulico. Tu se nahaljuje huronsko tuljenje in razgrajanje do dvea ali celo do treh zjutraj. Stanovalci hiš, mimo katerih drve ti nočni murni in veše, se zgražajo nad njihovim početjem in vprašujejo, kje je policija, da napravi red.

Že opetovano smo na tem mestu opozarjali policijsko ravnateljstvo, naj se nas usmili in stopi ponočnjakom pošteno na prste. Snoči so si razni brezvestni elementi zopet dovolili nečuveno motenje nočnega miru v Kolodvorski ulici. Prihrumeli so iz nekega nočnega lokala in kričali, tako da so zbudili vse stanovalce bližnjih hiš. V hotelu »Slon« so vedno tujci in prišlo je tako daleč, da so se morali mnogi zaradi motenja nočnega miru preseliti na drugo stran poslopja. Kaj si bodo mislili tujci o Ljubljani in naših razmerah, če vso noč nimajo miru, da bi mogli spati? Prosimo policijsko ravnateljstvo, naj se nas usmili in stopi tem divjakom pošteno na prste. To ni samo v interesu onih, ki bi radi ponoči spali, pa ne morejo, marveč tudi Ljubljane kot mesta, ki ga poseča vedno več tujcev. **Več prizadetih.**

K preizkušnji novega škropilnega avtomobila

V včerajšnjem »Slov. Narodu« sem čital, da je bila na Kongresnem trgu zanimiva preizkušnja novega škropilnega avtomobila, katerega si je omislila po svojevrstni prireditvi naša mestna občina.

Sicer se priključujem vsem, ki pozdravljajo to novo pridobitev, vendar ne bi želel biti na mestu one gospodinje na Ambroževem trgu, odnosno Poljanskem nasipu, kjer je osobje le tega prvega škropilnega avto samovoljno in po »svoje« vršilo preizkušnjo na ta način, da je voda brizgala na eni strani v strugo Ljubljanice, na drugi strani pa v ograjno zidovje. Tudi to bi še šlo, ako bi dotični gospodar želel, da si z novim škropilnim avtom mestne občine pusti izprati zid, vendar dvomim, kako je bila neka gospodinja zadovolina, ko je morala na svojih okenskih zastorih, opravi in na samih oknih občutiti blagodejno mokro dejstvo svojevoljnega eksperimenta osobja, ki je vršilo preizkušnjo novega škropilnika na »svojski« način. V splošnem pa moram poudarjati, da ni to edinstven primer z vozači-šoferji mestne pristave, ki opravljajo svoj posel v blagobit meščanov in mestnega prebivalstva, kakor ši oni morda predstavljajo, temveč ogroža ta gospoda z raznimi svojevrstnimi dirkami, katerih sem bil že tudi očividec, življenje pasantov, ne glede na to, ali hodi pešec po trotoarju, kar bi mogel potrditi tudi službujoči stražnik na Ambroževem trgu.

Priznavam, da so mi vsakojake dirke kot sportniku všeč, vendar ne one in na tako prometnih krajih, katere vrše vozači-šoferji s težkimi škropilnicami ljubljanske mestne občine, kar tudi slednji ne more biti v korist. — **Vsakdanji pasant in očividec.**

Operne predstave na prostem

»Kaj pa spet ta fantazira?« bo marsikdo dejal. — O, prav nič! Le pojdite parkrat zaporedoma v tej neznosni vročini v opero, pa vam bo gotovo šinila ta misel v glavo — če ste imeli seveda že opravka z »opero na prostem«. — Mnogo hvalevrednega je že storil naš neumorni operni ravnatelj g. Polič za povzdigo in procvit gledališča. Kaj ko bi poskusil uvesti po zgledu nekaterih inozemskih, v poletnem času usmiljenih, gledišč — operne predstave na prostem? Pa to ne bi bilo seveda samo radi vročine, ampak tudi radi — »lepšega«! Večkrat sem že prisostvoval takim predstavam in rečem vam, da je bilo sijajno, nebeško. Svež in čist zrak ter nebeški — pravim nebeški — glasovi in nebeški orkester. Prav glasbena delikatesa! Ali si morete želeti še kaj več? Jaz že ne! Nepozabno mi je ostalo vse to v spominu.

Prepričan sem, da bi se isto obneslo tudi v Ljubljani, kjer imamo kakor nalašč za to — v izobilju — pripravnega terena in tudi tozadeven aranžma ne bi bil tako drag, da bi se bilo treba bati deficita. Ljubitelji glasbe bi bili za to velikopotezno delo zelo hvaležni in uspeh bi ne izostal. Lepa poskusna prilika za izvedbo tega bi bila o priliki jesenskega velesejma. Kaj pravite k temu g. ravnatelj in — se razume — cenjena uprava gledišča? — Želel bi slišati vaše mnenje!

Reden obiskovalec gledišča.

Vzrok padca konzuma tobačnih izdelkov

V časopisju objavljena statistika izkazuje znaten padec konzuma tobačnih izdelkov. — Vzroki padcu so med drugim tudi, da se boljše vrste tobaka izvažajo v inozemstvo, dočim se slabši tobak prodaja doma. Tobačni izdelki so slabi, kritika je v tem primeru upravičena. Ker so po vrhu še zelo dragi, je abstinenca kaje od dne do dne večja. — Ti momenti pospešujejo tihotapstvo zlasti s cigaretnim tobakom. Svalčice so poleg tega slabše, ker so lepljene in ne tiskane.

Ljubljanska tobačna tovarna izdeluje kot znano, zelo dobre smotke, smodke drugih tovarn so pa naravnost »pofel« in jih kadilci odklanjamo.

Skrajni čas bi bil, da se tudi v tem pogledu napravi remedura in se naj da za dober denar tudi dobro, ne pa slabo blago.

Vse svalčice pa se naj izdajo samo lepljene ali samo tiskane, da nam kadilcem ne bo treba letati od tobakarne do tobakarne loviti priljubljene tiskane cigarete.

Ako se bo ta nasvet vpošteval in izvedel, ni dvoma, da se bo konzum vseh tobačnih izdelkov dvignil v dobro državni blagajni in v zadovoljstvo konzumentov ter tobakarnarjev. — Več strastnih kadilcev.

Pristopite k „Vodnikovi družbi“

Coock o svojih življenskih izkušnjah

Tajnik največje strokovne organizacije na svetu A. J. Cook o življenju v premogovnikih britanske države

Tajnik največje strokovne organizacije na svetu A. J. Coock je objavil v angleških listih zanimiv članek o svojih življenjskih izkušnjah. Dasi je Coock mož, o katerem se na Angleškem mnogo govori, posebno v delavskih krogih, vendar je bilo doslej zelo malo znano o njem in njegovi preteklosti.

21 let v podzemnih rovih

Tako piše Coock:

Življenje je bilo zame vedno borba, ki se je pričela v moji otroški dobi in se nadaljuje do današnjega dne.

Moja prva zaposlenost je bila pastirska služba na farmi, kmalu pa sem postal hlapec. Poljsko delo mi ni posebno ugajalo in bil sem še takorekoč »poba«, ko sem prišel v premogovni revir za delom. Rudar je imel v onih dneh boljšo plačo kot pa delavec na polju. Danes ni med njima skoro nobene razlike. Kajti oba sta enako slabo plačana. Na papirju seveda stoji, da prejema rudar več, dejansko pa je poljski delavec skoro na boljšem.

21 let sem kopal premog v podzemnih rovih ter spoznaval življenje, kakršno je v resnici. In ni mi žal, da sem krenil na to pot. Pomilovalno se nasmehnem, če slišim govoriti o življenju in doživetjih. Pri tem imajo seveda v mislih nočna zabavišča, bare, pijančevanje ali pa filozofirajo budalosti, ki so jih povzeli po kakem šundu.

Odgovorni funkcijonar Trade Uniona

Vzemimo dva mladeniča, od katerih je eden rojen s »srebrno žlico« v ustih, drugi pa je sin rudarja, podzemnega krta. Prvi je pravkar dovršil svoje študije, prišel je z univerze in ima o življenju ravno toliko pojma kot njegov pes o matematiki. Drugi pa je že od otroških let okušal grenak kruh, ki si ga je služil s trdim delom svojih rok. Morda ima tudi že ženo in deco, za katero je dolžan skrbeti. Že davno je spoznal, kaj pomeni beseda glad, stradal je ko je premogovnik počival, ko ni bilo naročil, ko je vladala splošna brezposelnost, ali pa ob stavki. Vedno pa je vztrajal v borbi kljub temu, da morda doma v omari ni bilo skorje kruha in so bili stavkovni fondi že davno izčrpani. Morda je v otroški dobi videl nekega dne kratek sprevod, ki se je ustavil pred vrati njegove matere, v sobo pa so molčeči možje prinesli vse, kar je ostalo od v rovu ponesrečenega očeta. In videl je, kako je med tem, ko je oče še ležal na mrtvaškem odru, mati pripravljala jed, ki jo bo vzel s seboj njegov starejši brat, ko pojde zvečer v rove. Kmalu, prav kmalu pa je tudi on moral v rudnik.

Kdo teh dveh mladeničev ima več življenskih izkušenj, ni težko uganiti. In tao je življenje v splošnem po premogovnih revirjih britanske države. Taki in slični vtisi ostanejo za vse življenje neizbrisni. Mnogo sem se naučil v 21 letih pod zemljo, še več pa, ko sem postal odgovorni funkcijonar največje strokovne organizacije na svetu Trade Union.

Zakaj je Tradeunionist strokovno organiziran

Velika večina mojih rojakov se je leta 1926, ko je delo popolnoma počivalo skoro po vseh revirjih, zgražala, ker so se rudarji borili za ohranitev 7-urnega delavnika in povprečno plačo 50 in pol šilinga tedensko (679 dinarjev), kar za angleške razmere ni mnogo. Na drugi strani pa so bili zopet mnogi, in seveda jaz med njimi, ki so trdili in še trdijo, da nihče ne imej preveč, dokler je še kdo, ki ima premalo.

Dejstvo ostane, da skuša sleherni zemljan ohraniti, kar je njegovega in če mogoče, to še pomnožiti. Življenje je borba in zmaga gre močnemu. To je zakon, katerega delavec zgodaj spozna in baš zato je Tradeunionist strokovno organiziran. Zaveda se, da je slaboten, dokler je sam, močan pa v skupnosti. Življenje je borba. Zato je zdravje najdragocenejše, kar more človek imeti. Delavec slabotnega zdravja ne more tekmovati z močnejšimi tovariši. Tudi pogum je za proletarca velike važnosti. Pogumno se mora zoperstaviti z legalnimi sredstvi onim, ki ga skušajo podjarmiti. V vsakem primeru mora imeti dovolj poguma za bodočnost, sicer je izgubljen. Človek, ki se boji svojega lastnega mnenja, ni zmožen voditi druge

Ne pozabite na železno roko

Življenje me je naučilo, da mora biti človek uljuden, obenem pa tudi pogumen, ako hoče kaj doseči. Toda med tem, ko je potrebna mehka rokavica, ne smete pozabiti na železno roko.

Paradoksno se sliši, a je resnično, da novi izumi in napredek v industriji in drugje množe človeško gorje, namesto da bi ga blažili in lajšali. Veda, ki tira ljudi na cesto in v brezposelnost je brezčutna veda. Tak napredek je le napredovanje v — prepad.

Nisem nasprotnik vede in stroja, hočem pa, da bi bilo to dvoje človeku v blagor, a ne v pogibeli.

Beda gre sporedno z izumi

Najbridkejša izkušnja mojega življenja je, da razvoj novih virov bogastva navadno spremlja siromaštvo. Beda koraka sporedno z izumi. Zavedati se moramo da smo vsi ustvarjeni po božji podobi in da imamo vsi pravico do življenja, pa naj si bo rudar ali milijonar. Življenje bi bilo srečneje tudi za milijonarje, ako bi se vsi tega zavedali in se tudi po tem ravnali.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!
13

Največji škandal nemške justice

Čudna vloga višjega državnega pravdnika Müllerja v procesu proti hlapcu Jakubovskemu, ki je bil na podlagi indicij obsojen na smrt in usmrčen.

Proces proti morilcu 3 letnega nezakonskega sina Ide Nogens Ewalda se deli v dva dela. Prvi je bil končan l. 1925, ko je porota v Schönbergu priznala krivim hlapca Josefa Jakubovskega, ki je bil kmalu potem v istem mestu obsojen na smrt in tudi usmrčen. Drugi in morda ne zadnji del procesa je bil končan v torek pred poroto v Neu-Strelitzu, ki je morala čez štiri leta popraviti krivično razsodbo prvega porotnega sodišča. V najvažnejšem pogledu pa korektura ni več mogoča, justični umor na Josefu Jakobovskem je bil izvršen in kar se njega tiče, bi mogla obnovitev procesa v najboljšem slučaju doseči njegovo posmrtno rehabilitacijo. Voda dosedanji rezultati nove preiskave kažejo, da proces sploh ne bo obnovljen. V procesu je namreč vse nejasno in enako zagonetno, kakor vsa rodbina Nodens, na katere pričevanje se obtožnica opira.

Oglejmo si najprej to rodbino. Gospa Nogens, ki se piše zdaj Kähler in se namerava znova ločiti, je mati mnogih otrok. Njen mož se je utopil in nekateri pravijo, da je postal žrtev nesrečnega naključja, po mnenju drugih je pa šel v smrt radi družinskih razmer. Že pred poroko je imela z drugimi moškimi dva otroka, Viljema in Karla. Tretji sin Hanees, ki je nedavno umrl, je bil po mneju nekaterih izvedencev slaboumen in infantilen. Ker so pa drugi izvedenci nasprotovali temu mnenju, je njegovo pričevanje proti Jakobovskemu sodišče priznalo. Pred obnovo preiskave je Hannes umrl. Nadalje sta tu oba sinova, Friedrich in Avgust. Prvi je star 20, drugi pa 21 let. V času umora sta bila še mlada fantiča. Končno je treba omeniti še mater umorjenega Ewalda in male deklice Ido, ki takrat še ni bila omožena. Oba otroka sta bila nezakonska. Z vprašanjem očetovstva se začenja zadrgovati gordijski vozel, ki še zdaj ni razvozljan. Nogensi trdijo, da je bil oče obeh ali vsaj enega nezakonskega otroka Jakubovski, ki se je hotel z Ido poročiti. Njegovo očetovstvo je pa zelo dvomljivo. V kakšni zvezi z umorom je sosed rodbine Nogens Pavel Kreutzfeld, ni ugotovljeno, obstoja pa domneva, da je nedvomno vedel zanj. Isto velja o hlapcu Blöckerju.

Pri prvem procesu je padel sum kmalu na hlapca Josefa Jakubovskega, rodom Rusa, dozdevnega očeta obeh otrok Ide Nogens. Način, kako je rodbina Nogens dolžila Jakubovskega in kako je bil nesrečnež na podlagi pričevanja ljudi, ki so bili sami osumljeni soudeležbe pri umoru in ki so v drugem delu procesa tudi nastopili kot obtoženci, obsojen na smrt in usmrčen, je jedinstven in v njem je treba iskati tudi pravi vzrok splošnega zanimanja nemške javnosti za ta proces.

V prvem štadiju preiskave zagonetnega umora sta pričali izpovedi bratov Nogens, Friedricha in Avgusta, o čisto drugačnem historijatu zločina. Avgust je prvotno priznal, da se je mudil na dan umora v vasi Palingen in da se je zločina udeležil. Friedrich je pa priznal, da je pri zločinu pomagal. Toda oba sta dolžila Jakubovskega, da ju je nagovarjal, naj dečka umorita. Usodnega dne — 9. novembra 1924 — Kählerjeva in Kreutzfeld nista bila v Palingenu. Dan pred njunim odhodom je Jakubovski baje poslal Friedricha k Avgustu, da bi mu naročil, naj pride drugi dan v vas. Friedrich in Avgusta sta baje vedela, da gre za umor 3 letnega Ewalda. Drugi dan je Avgust res prišel. Friedricha je povabil Jakobovski ob 6. zvečer na določen kraj, kamor je res prišel in prinesel v naročju malega Ewalda že mrtvega. Na povelje Jakubovskega je Friedrich baje truplo zakopal.

Po tem priznanju pa nastopi višji državni pravdnik Müller v vlogi, ki je za državnega pravdnika zelo čudna. O njegovem nastopu je izpovedal Avgust Nogens dosłovno tole: Višji državni pravdnik Müller je prišel k meni in mi je dejal: »Vi ste Avgust Nogens, saj se dobro poznava. Zakaj priznavate tako strašen zločin? Usodnega dne sploh niste bili v vasi Palingen«. Mislil sem si, da se mi ne more nič zgoditi, če je moj alibi tako jasno dokazan, in zato sem svoje priznanje preklical.

Potem so se godile čudovite stvari. Vladni svetnik Steuding, ki je imel rodbino Nogens na sumu, je zahteval, naj jih sodišče aretira, toda višji državni pravdnik je takoj predlagal disciplinarno postopanje proti Steudingu in dosegel je, da so Nogense izpustili.

S tem je bilo definitivno onemogočeno pojasniti umor, kajti Nogensi so se lahko dogovorili, kako bodo izpovedali pred sodiščem. Značilno za viš. državnega pravdnika Müllerja je dejstvo, da je pri ponovni obravnavi tajil, da bi bil predlagal disciplinarno postopanje proti Steudingu in šele ko so mu na podlagi spisov to dokazali, je priznal. Po Müllerjevem nastopu so se dogodki zelo hitro razvijali. Izpoved Nogensov, Kreutzfelda in Kählerjeve so povzročile smrtno obsodbo Jakubovskega. Sum proti Nogensom se je zdel sodišču tako neverjeten, da jim je dovolilo celo priseči. Dana je bila še možnost, da se smrtna obsodba, izrečena na podlagi indicij, potom pomilostitve izpremeni v dosmrtno ječo. Toda pravosodni minister Hustaedt je na podlagi 7 vrstic obsegajočega poročila smrtno sodbo potrdil in sodišču se je tako mudilo z justifikacijo, da duhovniku, ki se je baš mudil pri obsojencu, ni bilo dovoljeno izpovedati in obhajati Jakubovskega. Zopet je bil višji državni pravdnik Müller tisti, ki je justifikacijo tako forsiral. Jakubovski je do zadnjega trenutka trdil, da je nedolžen. In končno, da bo mera zahrbtnosti, posurovelosti in cinizma, ki karakterizira ta proces polna, so priče izpovedale, da je višji državni pravdnik Weber, ki je nastopal v prvem delu procesa kot preiskovalni sodnik, v drugem delu pa kot tožitelj, zmerjal Jakubovskega s capinom in barabo, ko je obtoženec dolžil Kreutzfelda. Priče so to zvedele, ker jih je Jakubovski po zaslišanju pri Webru vprašal, kaj pomenita izraza »Halunke« in »Schuft«. To priča tudi, da je bil nesrečni Jakubovski brez moči in brez zaščite, ker nemškega jezika sploh ni znal, a tolmača mu niso hoteli dati.

Čez štiri leta je prišlo pred poroto v Neu-Strelitzu do ponovne obravnave. Nova preiskava je bila uvedena lani v aprilu na povelje Hustaedtovega naslednika ministra vod Regnitza. Rezultat preiskave je bil, da je Avgust Nogens umor priznal, njegov brat Friedrich je priznal soudeležbo, Kählerjeva pa, da je z umorom soglašala. Vsi trije in tudi hlapec Blöcker so priznali, da so krivo prisegli proti Jakubovskemu. Od tistega časa je nastala izpremenba samo v toliko, da je August svoje priznanje preklical, češ, da je menil, da bi bil obsojen kvečjemu na 2 do 3leta ječe. Ko je pa zvedel, da ga čaka smrtna kazen, je prvotno priznanje preklical. Porotna obravnava, ki se je vršila te dni, ni prinesla v splošnem nič novega. Vsi obtoženci so odgovarjali na predsednikova vprašanja z rafinirano previdnostjo in o pravem motivu umora ni bilo mogoče ugotoviti nič točnega in zanesljivega.

Jasno je, da Jakubovski ni bil edini krivec in da je njegova neposredna soudeležba pri umoru samo verjetna. Jasno je pa tudi, da obtoženci v novem procesu niso bili samo Nogensi in vsi drugi, ki so s svojimi krivimi prisegami povzročili usmrtitev Jakubovskega, marveč tudi nezvesti služabniki pravice, ki so izbral izmed mnogih osumljencev neizobraženega hlapca in ga pognali na morišče, dočim so drugim, enako osumljenim, pomagali iz preiskovalnega zapora. Vprašanje krivde in motivov je še vedno nejasno, primer Jakubovskega je bil in ostane justična zmota, a po krivdi lahkomiselnega višjega državnega pravdnika tudi justični umor. Na tem nova preiskava ni ničesar izpremenila in na tem se ne more ničesar izpremeniti, dokler umor malega Ewalda Nogensa ne bo v vseh podrobnostih pojasnjen. To bi pomenilo tretjo fazo te senzacijonalne afere, ki bi pa mogla nastopiti samo, če bi vsaj eden glavnih krivcev svoje dejanje odkrito priznal.

Razpečava v kraljevini SHS
Fran Ks. Lešnik, Maribor, Cankarjeva ul.

Film

Kdo zmaguje v filmskih volitvah

Na mizi ravnatelja Elitnega kina Matice, ki je imelo tako posrečeno misel s filmskimi volitvami, s kopičijo od dne do dne večji kupi vposlanih glasovnic. Čitanje posameznih, njih urejevanje, ki je bilo spočetka zanimiva zabava, postaja sedaj muka. Iz tisočev oddanih glasovnic, ki v hvalevrednem resnem tonu odgovarjajo na vprašanja pa se že polagoma izluščajo junaki in junakinje, katerim je ljubljansko občinstvo poklonilo in izglasovalo primat.

Glasovanje se vrši v razmeroma pravilnem redu. Četudi bolj ali manj pod vplivom proti koncu igralnih filmov, katerih vtisi so pač še najbolj sveži, gre vendar glasovanje preko tega, sicer važnega momenta in izbira igralce, igralke in filme s precej nepristranskim in nevplivnim okusom.

Pač malokateri od posameznih glasovalcev si je mogel predstavljati, kako velikega pomena bo to glasovanje za splošno cenitev našega filmskega občinstva, kako častna ali pa tudi kako porazna postane lahko ob koncu generalna ocena ljubljanskega filmskega okusa. Toda vse kaže, da je — kakor ljubljanska gledališka — tudi ljubljanska filmska publika na zelo visoki stopnji in da njena izbira kaže na zelo častno odločitev. Pa naj potem glasuje gospod za igralko ali pa dama za igralca — povsod je opaziti že nekako vzgojo, smotreno urejevanje in razločevanje kvalitetnih filmov od slabih produkcij zakonitih enodnevnic.

Da pa bi vedelo ljubljansko občinstvo, kako aktivno sodeluje s tekočim glasovanjem, kako neposredno pomaga pri izbiri in usmeritvi repertoarja za prihodnjo sezono, tedaj bi se v še večji meri posluževalo razdeljenih glasovnic — dokler je še čas.

August Blanche. 65

Na valovih strasti

Roman

Armand je izginil in pustil vratarja samega.

Vratar je stal ves presenečen ob zidu z iztegnjeno roko. Ker pa človek do zadnjega upa, si je tudi naš vratar kmalu opomogel od presenečenja in pomislil je, da mu utegne radodarna markiza res dati napitnino, če že ne tako bogate, kot mu jo je obetal monseigneur, pa vsaj primeren znesek, ki ga tudi ne bo odklonil.

Pomirjen se je vračal v hišo.

Toda vrata so bila odprta in pred hišo se je ustavila krasna kočija. Vratar je takoj spoznal markizino kočijo in ker je iz tega sklepal, da se namerava nekam odpeljati, je hitel na vso moč po stopnicah v prvo nadstropje.

Ko je stopil v salon, je opazil, da je prišel baš o pravem času.

Markiza je stala v toaleti, v kakršni se je vozila v Tuilerije, sredi salona kraj komornice, ki ji je ogrinjala hermelinov plašč čez ramena.

Pri vratih je stal baron Saint-Bris s klobukom v roki, pripravljen obleči svršnik, ki ga je držal lakaj za njegovim hrbtom.

— Naročeno mi je sporočiti prisrčen pozdrav v imenu monseigneura, — je spregovoril vratar brez ovinkov, kajti markizi se je očividno mudilo. — In naročil mi je tudi, naj sporočim milostivi gospe markizi, da sem mu pomagal preplezati zid in da dobim zato od milostive gospe markize napitnino.

Markiza in baron, komornica in lakaj so začudeno gledali vratarja, ki je težko dihal in lovil sapo, ker je na vso moč hitel po stopnicah.

— Monseigneur je pozabil doma ključ od vrtnih vratc, — je nadaljeval vratar, — toda jaz sem se pripognil in vse je šlo gladko od rok, verjemite mi, gospa markiza. Toda, da ne pozabim, monseigneur je izgubil pred našo hišo s srebrom in zlatom okovano dozo, — je pripomnil in se ozrl na lakaja, češ, pa je vendar nisi ti pobral.

— Kaj pravi ta klada? — je vzkliknila markiza.

— Pijan je, — je menil baron.

— In da dobim napitnino od gospe markize, — je nadaljeval vratar, — me je monseigneur prosil, naj vam vse to povem.

— Kateri monseigneur? — je vprašala markiza. — Koga mislite s tem monseigneurom?

— Tistega, kateremu sem pomagal preplezati zid in za katerega sem se pripognil, da mi je stopil na hrbet.

— Ali je ta človek res zblaznel? — je vzkliknila markiza.

— Torej nam ne morete povedati, koga mislite s tem monseigneurom? — je vprašal baron.

— Inu, tistega monseigneura, ki je bil prav kar tu pri gospej markizi, — je odgovoril vratar.

— Danes da je bil pri meni kak monseigneur? — je vprašala markiza lakaja.

— Ne vem, madame, — je odgovoril lakaj. — Pa vendar ne misli...

— Nu, saj sem dejal, da je bil monseigneur, — je vzkliknil vratar in se obrnil k lakaju. — To sem povedal tudi ženi doli v veži. Kje ste našli s srebrom in zlatom okovano dozo?

— Držite jezik za zobmi — je zakričala markiza na zgovornega vratarja. — Govorite vi, Gaudine! Kaj pomeni vse to? Koga mislite s tem monseigneurom?

— Zdi se mi, da misli vratar onega mladeniča, ki sem ga prav kar spremil iz vašega salona, — je odgovoril lakaj.

— Kaj! Tega mladega delavca! Temu pravite monseigneur? — je vprašala markiza smeje.

— Delavcu v rdeče progasti bluzi pravite monseigneur? — je pripomnil baron in se na ves glas zasmejal.

— Delavca... v bluzi, — je zajecljal vratar ves prepaden. — To je bil torej navaden delavec... o, križ božji! Čisto navaden delavec?

Edino vratar je smel tako glasno in obenem smešno jadikovati. Kamorkoli se je ozrl, povsod je videl samo zasmeh in takoj je spoznal, da je spravila napitnina po vodi.

— A jaz sem ga spremil čez vrt in nastavil sem mu hrbet, da je preplezal zid! — je tarnal vratar ves iz sebe.

Denisa se je na ves glas smejala in lakaj se je držal za trebuh od smeha. Markiza in baron sta pa postala naenkrat resna.

— Čez vrt! — je ponovila markiza. — Kaj je iskal na vrtu?

— Lagal je, da ga čaka kočijaž, lopov! Dejal je, da ima ključ od vratc in da je že opetovano prišel čez vrt, mrcina grda.

Markiza se je kar penila od jeze.

— Spremili ste ga čez vrt, pravite? — je vprašal baron ves iz sebe.

— Da, bil sem tepec, — je priznal vratar. — In ko sva dospela do vratc, ki so bila zaklenjena, me je prisilil, da sem se pripognil, on mi je pa stopil na hrbet in preplezal zid, capin!

— In potem? — sta vprašala markiza in baron v en glas ter se pomembno spogledala.

— Potem mi je dejal, da mi da gospa markiza napitnino- na kar je skočil na cesto.

— Na cesto?

— Da, in vse to je storil samo zato, da mi nakopije sitnosti... toda gorje mu, če mi pride v roke!

— Torej je ubral drugo pot in srečno odnesel pete! — je zamrmral baron in zaškripal z zobmi.

— Drugo pot! — je zašepetala markiza in se obrnila k oknu, da bi lakaj in komornica ne opazila, kako jo je ta vest razburila.

Vratar ni opazil markizine in baronove poparjenosti, kajti mislil je samo na svojo blamažo. Da je videl v markizino in baronovo dušo, bi se bil lahko smejal na račun tistih, ki so se tako navdušeno smejali njemu. Toda videl je samo svojo napitnino, ob katero je bil, in svojo ženo, ki mu bo navila ušesa. Kaj je smeh v prvem nadstropju v primeri z nevihto, ki ga čaka v pritličju?

Skratka, njegov položaj v hiši lepe markize je bil vsega obžalovanja vreden.

Edini, ki si je lahko čestital, je bil nedvomno Armand Cambon.

Iz tega sledi, da je dobro biti dozdevni princ, morda še bolje, nego biti pravi princ.

XXII.

Cerkev sv. Magdalene.

Četrt ure pred določenim časom se je pojavil Armand Cambon v rue d'Anjou pred hišo bankirja Géronnièra.

Stal je tam pol ure, ne da bi kaj zvedel o bankirjevi nečakinji.

Megla se je bila že nekoliko razpršila, vendar pa je bila še tako gosta, da je stopil Armand na prag, da bi ga sel, katerega je pričakoval, lažje opazil.

Nestrpno je pričakoval, da se sestane z lepo bankirjevo nečakinjo. Hotel ji je ponuditi svojo pomoč, če bi jo zopet potrebovala, obenem ga je pa zelo zanimalo, kakšne strune so napeli, da preprečijo posledice usodnega pisma, o katerem je bil Armand trdno prepričan, da je originalno. Rad bi ji tudi povedal, kaj se je pripetilo njemu samemu, odkar sta se zadnjič videla, kajti bil je trdno prepričan, da je markiza sodelovala pri obeh zarotah proti njemu in da sta oba izjalovljena napada v zvezi z glavno intrigo.

Slabi zobje

kvarijo najlepši obraz. Neprijeten duh ust je zoprn. Obe hibi odstranite z vporabo krasno osvežujoče **Chlorodont-paste.** Zobje dobijo krasen sijaj slonovine, posebno z vporabo zobčaste **Chlorodont-ščetke,** ker ista čisti zobe tudi na njih stranicah ter odstranjuje ostanke jedi, ki povzročajo gnilobo. Poskusite najprej z malo tubo **Chlorodont-paste,** ki stane Din. 8·—. **Chlorodont-ščetka** za otroke, za dame (mehke ščetine), za gospode (trde ščetine). Pristno samo v originalnem modro-zelenem omotu z napisom **Chlorodont.** Dobiva se povsod. — Pošljite nam ta oglas kot tiskovino (omot ne zalepiti) dobili bodete brezplačno eno poskusno tubo za večkratno uporabo. Tvornice Zlatorog, Oddelek Chlorodont, Maribor. 7

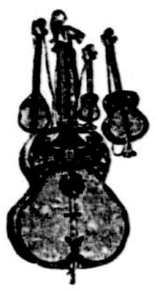

NAJBOLJŠE TAMBURICE
Farkaševega in sremskega sistema izdelke in razpošilja ob jamstvu
stara hrv. tvornica tamburic
Stjepan M. Gilg
25-L **Sisak 610**
Kačićeva ulica 174 (Hrvatska
Cenovnik tamburic pošljem na zahtevo zastonj
Odlikovan z dvema zlatima kolajnama

GRITZNER, ADLER in KAYSER

Šivalni stroje ter kolesa so najboljša v materialu. Lepe opreme, ugodni plačilni pogoji. Istotam švicarske pletilni stroje „DUBIED" edino pr.
Josip Petelinc, Ljubljana
ob vodi, poleg Prešernovega spomenika

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

„JAVA" pšenična kava
je izvrstna, zelo redilna in okusna.

Zahtevajte jo pri vseh trgovcih!
Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštnino plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju „Java" pšenične kave je kot darilo pridejana lepa skodelica za kavo
Kdor pošlje 2 Din v znamkah, dobi vzorec 100 gramov „Java" pšenične kave poštnine prosto.
Sprejmemo za vsak večji kraj zastopnika.
PRŽIONA KAFE **»JAVA« A. D.**
64-L **BEOGRAD, Lomina ul. 11 c**

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov, od preprostega do najfinejšega, in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatika. Ceniki franko. Prodaja na obroke.

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška c. 4

ZA STAVBE

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les. Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.
FRAN ŠUŠTAR
lesna industrija in trgovina, parna žaga
LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12 134

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znamkah. Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5·—

Ključavničarskega pomočnika
veščega vseh v stroko spadajočih del sprejmem takoj s hrano in stanovanjem v hiši in plačo po dogovoru. Ponudbe na naslov: Josip Ambrožica nasl. v Ljubnem št. 54. p. Podnart, Gorenjsko. 1295

Žimnice predelujem
po 35.— Din predelujem. Vsa tapetniška dela po konkurenčnih cenah. — Slavič Franc, tapetništvo, Emonska cesta 10 — Pred prulami 23. Pridem delat tudi na dom. 1298

Ovratni obesek
iz platina, v obliki križca, z briljanti: 1 velikim, 4 srednjimi in 35 različne velikosti proda Schroll F., Sevnica ob Savi. 1336

Gospo ali gdčno
s perfektnim znanjem slov., hrv. in nemškega jezika v govoru in pisavi ter vajeno vseh pisarniških poslov — iščemo s 1. julijem 1929. Ponudbe z navedbo dosedanjega službovanja in delovanja je poslati na upravo vlastelinstva Mokrice, pošta Jesenice na Dolenjskem. 1353

Krušno mobo
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pr
A. M. Zorman
Ljubljana, Stari trg 32

Klavirji!
Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenih klavirjev!
Kupujte na obroke
od Din 400·—
prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Hölzl, Stingl original, ki so nesporno najboljši! (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sod. izvedenec in biv. učit. Glasbene Matice
Alfonz Breznik
Mestni trg 3
Velikanska izbira!

Z najboljšim uspehom
se nad 23 let uporabljajo Laruca kapsule za ozdravljenje spolnih bolezni (triper bele kapanje). V vsaki lekarni puščica Din 25.—. S pošto pošlje lekarna Blum. Subotica. 29-L

Športni otroški voziček
dobro ohranjen, naprodaj. — Poizve se na upravi tega lista. 1325

Odvetniškega kandidata
sprejme dr. Ivan Sajovic, odvetnik, Kočevje. 1343

Vajenca
za zlatarsko obrt, pridnega in poštenega, išče Kajo Delič, zlatar v Ljubljani, Vidovdanska c. 2. 1319

Puhasto perje
razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg po Din 38 kg. Izkoristite priliko — dokler traja zaloga. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82, kemična čistilnica perja. 1351

Gospodično
k otrokom 5—8 let, pošteno, samo ljubiteljico otrok, vajene kuhe imajo prednost, sprejme industrijalka Dobrila Kahrbelova, Pančevo. 1335

I. Stjepušin
ZAGREB, Jurjevska 57

priporoča najboljše tambure, žice, čitale, partiture i ostale potrebščine za sva glazbala. - Odlikovan na pariskoj izložbi! Cjenici franko.

Samostojnega navijalca
za električne stroje išče
E. Perles, Osijek

Knjigovezница Stane A. Feldstein
naznanja, da se je zopet
otvorila
na Vodovodni cesti 12
Priporoča se za izvrševanje vseh v knjigoveško, kartonažno in galanterijsko stroko spadajočih del. Zahtevajte ponudbe! - Ustanovljeno 1910. 1 45

Stavbna parcela
(njiva), tik glavne ceste ob železnici, 15 minut od postaje naprodaj radi selitve po 2 Din 50 p. Pojasnila daje Neža Požar, vas Sp. Brezovo, pošta in postaja Blanca. 1354

Več krojaških pomočnikov
za velika in majhna dela sprejme takoj Joško Žnidar, krojač, Čuprija, Srbija. — V poštev pridejo le trezni pomočniki. 1352

1 landauer in 1 kočija
dalje en par nove in en par pol nove konjske opreme, se proda. Vprašati pri Milislavu Stojanoviću, art. kapetanu I. klase v artiljerijski vojašnici. 1349

Stavbna parcela
na prodaj v Zg. Šiški, okrog 2000 m², istotam kozolec z 10 štanti na kamenitih podstavkih in z opeko krit. Poizve se v Zg. Šiški št. 39. 1356

Specijalna delavnica
za previjanje električnih motorjev in popravljanje vseh aparatov. **F. PERČINLIČ,** elektro-mehanično podjetje, Ljubljana, Gosposvetska 16 (restavracija pri Levu). 1355

Lipovino in jelševino
bi kupila v poljubni tvrdka
Julio Fischer & Co., Sušak

MORSKE RIBE

Dnevno velika izbira.
OPERNA KLET, Gledališka ulica 2

Danes in jutri specijalne vrste orade, zubadci, (dentali) pripravljeni na razne načine, kakor tudi sardele, škombri, palamide, vse po reklamnih cenah! Garantirano popolnoma žive, ker je specijalno patent vagonsko transportiranje. — Cenj. gostom se postreže tudi s surovimi po lastnih cenah!
1357

Pred uporabo - Po uporabi

Čisti obraz 135
in pomlajenje. Vaša koža postane mladeniško sveža in bela kot cvet. Odpravi
mozolji, gube, pegrdeč nos, brazgotine, solnčne pege, rumene in rjave pege.

pege vsled vročine

izginejo takoj in zanesljivo z uporabo lepotilne kreme »EROS«. »Eros« služi v dosego in ohranitev lepote obraza, vratu in rok. Ohranja lepoto do najvišje starosti pod jamstvom. Zdravniško priporočamo. — Dolgujem Vam veliko hvaležnost. Dosegla sem vidno olepšanje obraza v 24 urah, piše gospa dr. M. Glänzend. — Sijajno preizkušeno pri damah in gospodih vsake starosti. Cena Din 16.—, 3 lončki Din 34.—, 6 lončkov Din 55.—.
Dr. Nikol. Kémeny, Košice, poštni predal 12 L 51, ČSR.

5 mesecev na Palma namesto 2 meseca na usnju

PALMA

Velika izbira
različnega platna in šifonov iz domačih tovarn, kakor tudi svetovno znane znamke „Schroll"
A. & E. SKABERNE - LJUBLJANA
MESTNI TRG štev. 10
Ugodne cene! Na željo vzorci!

Revolucija v mizarski stroki!
MIZARSKI LES
INFORMACIJE DAJE „DRUŠTVO ZA OBRTNE POTREPŠTINE" U OSIJEKU

Stoewer
srednji pisalni stroj za potovanje in pisarno, konstrukcija in materijal prvovrstna. Plačilne olajšave.
Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica štev. 6
Telefon štev. 2980

Zanesljiv pomoček za nego las

Z rabo na novo iznajdene francoske pomade »MIŠEL« se ustavi izpadanje in sivinje las, povrnejo se izgubljeni lasje, odstranijo se vsi pojavi, ki zaradi njih lasje izpadajo in sive. Uspeh je zanesljiv pri 60 do 160 gramih, kakor so so že komu dalj časa siveli ali izpadali lasje.
Cene z dostavitvijo vsakemu naročniku na dom: 60 gr 115 Din, 80 gr. 150 Din, 100 gr 185 Din, 160 gr 290 Din.
Vsakemu naročilu priložimo garancijo za popolni uspeh za ta lek. Za slučaj, da bi ne bilo uspeha, vrnemo denar in poravnamo vse stroške.
V tuzemstvo pošilja po povzetju Depo za Jugoslavijo pomada »MIŠEL«.
Beograd, Vasina 8. — V Beogradu prodaja lekarna Delini, Knez Mihajlova 1.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopju)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, devis in valut borzna naročila, predujmi in krediti vsakovrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo safe - depositi itd. itd. itd.
Brzojavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2806
87-L

Urejuje: Josip Zupančič. — Za »Narodno tiskarno: Fran Jezeršek. — Za upravo in inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.